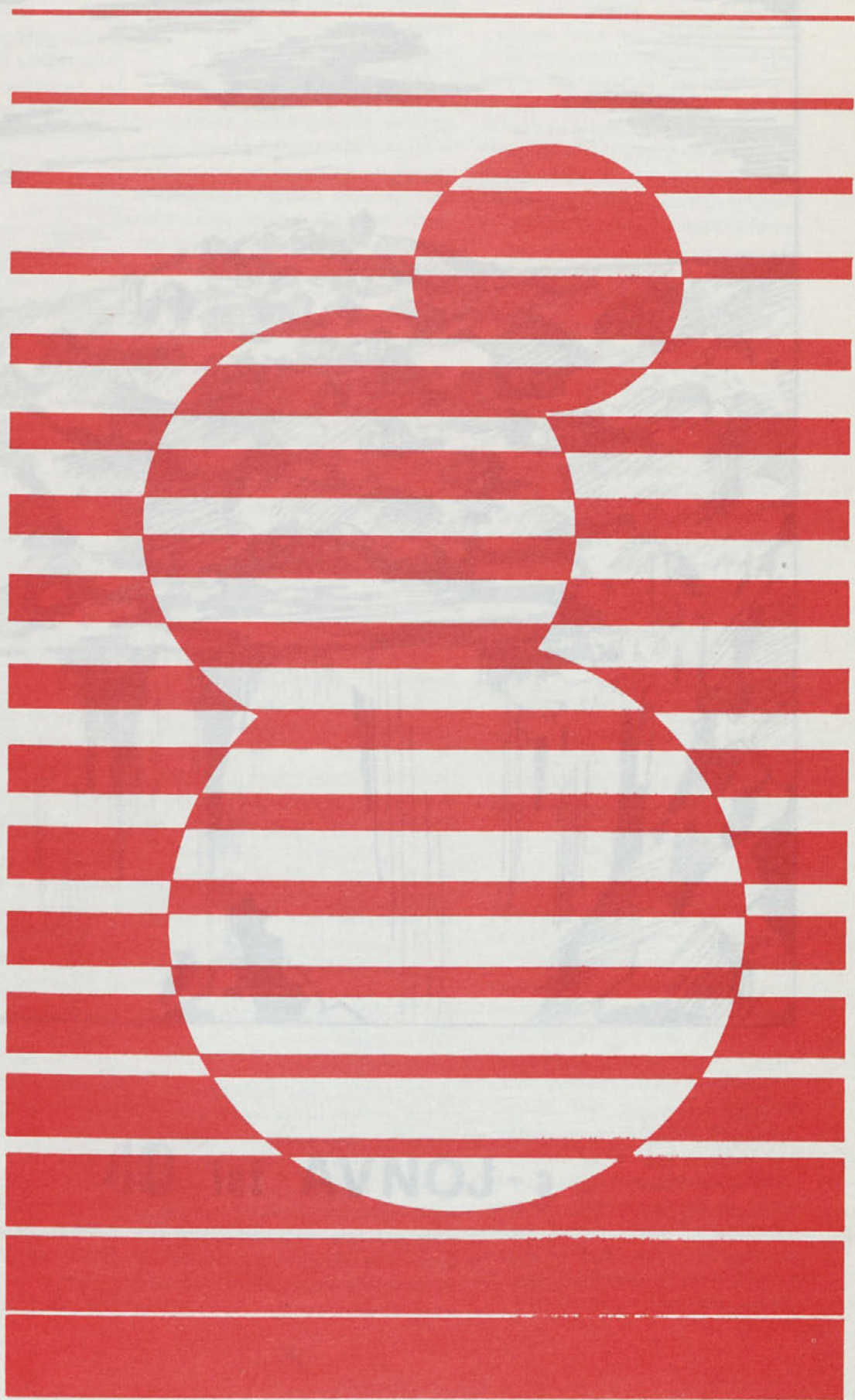

elektromotor

glasilo TOZD ISKRA ŽELEZNIKI
leto IV., št. 5 november 1983

40 let AVNOJ - a

OB DNEVU REPUBLIKE

Nesporno je, da je 29. nov. 1943 l. rojstni dan nove socialistične Jugoslavije. Zgodovinski sklepi II. zasedanja AVNOJ-a 29. nov. 1943 l. v idiličnem bosanskem mestecu Jajcu nad slapovi reke Plive, so postali temeljni kamen, na katerem smo gradili in še gradimo humano, demokratično socialistično in samoupravno družbo, družbo, ki vsestransko osvobaja človeka in gradi v njem celovito ustvarjalno osebnost, gospodarja pogojev in rezultatov svojega dela.

Zgodovinski sklepi II. zasedanja AVNOJ-a so bili odraz volje vseh jugoslovanskih narodov, rezultat izkušenj, pridobljenih v boju delavskega razreda v stari jugoslovanski družbi ter izkušenj in spoznanj iz narodnoosvobodilnega boja, ki ga je 1941 l. organizirala in vodila KPJ pod vodstvom tov. TITA in njegovih sodelavcev v revolucionarnem boju prekaljenih komunistov, oboroženih z idejami in prakso marxizma, spoznanjih revolucionarnega boja svetovnega proletariata in z izkušnjami prve socialistične države Sovjetske zveze ter njenega tvorca in voditelja - Lenina.

Sklepi II. zasedanja Avnoja so bili potrditev izvernih vrednot socialistične revolucije, ki so nastajale in se razraščale v specifičnih pogojih jugoslovanskega narodnoosvobodilnega boja in so bili osnova nadaljne izgradnje jugoslovanske družbe, v enakopravno socialistično in samoupravno skupnost vseh jugoslovanskih narodov in narodnosti ter postali tudi vzvod jugoslovanski zunanji politiki, ki temelji na spoštovanju in suverenosti vseh narodov sveta. Logična potrditev teh načel je oblikovala gibanje neuvrščenosti, ki pomeni alternativo blokovski

razcepljenosti, grozljivemu oboroževanju torej alternativo - vojni ali miru.

Tako kot je bila izvirna in specifična jugoslovanska socialistična revolucija v obdobju narodnoosvobodilnega boja, je bila izvirna v povojni graditvi socialističnih, zlasti samoupravnih odnosov po zgodovinski prelomnici l. 1950, ko samoupravljanje ni bila več le vizija socializma, ampak je postala konkretna praksa delovnih ljudi in občanov. Sprememba državne lastnine proizvodnih sredstev v družbeno lastnino in samoupravljanje v okvirih svobodno združenega dela, so na široko odprla vrata dolgotrajnemu in napornemu pohodu v brezrazredno družbo. Revolucija v Jugoslaviji še traja in morala bo izbojevati še težke bitke in boje, preden bo dosegla svoje družbenozgodovinske cilje.

Upoštevati moramo dejstvo, da socializem ni homogena in brezprotislovna družba. Nasprotno, to je obdobje, ko morajo napredne družbene sile rušiti stare odnose, ki se upirajo novemu, naprednejšemu in potrjevati nove odnose, ki čisto v praksi še niso potrjeni. Brez dvoma pa je socializem v primerjavi s kapitalističnimi odnosi naprednejši in humanejši družbeni odnos in bo, ko bo dosegel ustrezno stopnjo razvitosti proizvodnih sil, daleč presegel vitalno moč kapitalizma.

Gospodarska, politična in moralna kriza sodobnega sveta je kot vulkanski izbruh vrgla na površje vsa protislovja, tako v kapitalističnih kakor socialističnih družbenih ureditvah in jih do skrajnih meja zaostрила, in ustvarila varljivo sliko, da je kapitalizem sposobnejši obvladovati nastale probleme. Ta občutek

ali tudi resnica pa je nesporno pogojen z dejstvom, da kapitalizem rešuje vse te probleme na račun izkoriščanja nerazvitih.

Drugeče bi bilo, če bi kapitalizem priznal in spoštoval pravične ekonomske odnose v svetu in se odpovedal reševanju problemov s silo in pritiski vseh vrst. Reševati sebe na račun revnih in slabotnih pa sigurno ni sprejemljiva in opravičljiva prednost.

Teh nekaj misli sem zapisal zato, ker se tudi pri nas iz različnih sredin slišijo kritike in zatrjevanja, da je za naše slabosti kriv politični sistem socialističnega samoupravljanja, da ga je zato treba spremeniti, če ne celo odpraviti. Mislim, da ni treba posebej poudarjati, da za takimi namigovanji stojijo sovražne sile znotraj naše družbe povezane s sovražno politično emigracijo ter socializmu in samoupravljanju nasprotni elementi v tujini.

In kaj lahko dobimo v zameno za samoupravni socializem? Naj se vrnemo v stare kapitalistične odnose in vzpostavimo gospodstvo privatne lastnine proizvodnih sredstev in s tem bogatenje lastnikov teh sredstev na račun delavcev, naj ponovno vzpostavimo politične stranke, ki se bodo borile za oblast; ali naj se vrnemo v preživete etatične odnose z vsemogočno državo in njeno birokracijo ter centralističnem opravljanjem delu, ki izključuje delavca in občana pri odločanju?

Odgovor na te dileme ni težak. Obdržimo to, kar imamo, torej politični sistem socialističnega samoupravljanja, ki edini omogoča celovito vključevanje delavca in občana v proces kreiranja in reševanja odnosov v naši družbi. To pa ne pomeni, da se moramo sprijazniti s slabostmi sistema, ki jih kot vsak sistem ima, še toliko bolj, ker gre za

revolucionaren sistem v marsičem še brez ustreznih izkušenj.

Svoj politični sistem smo dolžni verovati in ščititi tudi zato, ker nas je stal mnogo žrtev, ljudje so zanj trpeli in umirali. V tem sistemu so vgrajene vrednote in pridobitve socialistične revolucije: bratstvo, enakost, suverenost, tovarištvo, solidarnost itd.

Naj bo 29. november Dan republike, praznik delovnih ljudi in občanov suverene in svobodne, samoupravne, socialistične Jugoslavije, ki hodi in bo hodila po poti, ki jo je začrtal AVNOJ, to je TITOVA in naša pot. Na tej poti moramo odstranjevati smelo in odgovorno vse ovire, ki se nam zoperstavljajo. Odstraniti je treba vse in vsakogar, ki nam želi presekati to pot in nas napotiti v neznano in tvegano prihodnost. Zavedajmo se, da smo sami najboljši kovači svoje sreče.

Vladimir Polajnar

O PROBLEMIH GOSPODARJENJA V SEDANJIH POGOJIH

Ob spremembi gospodarskih razmer v naši družbi, se celotna družba prilagaja novim ekonomskim pogojem, ki so vzrok raznim stabilizacijskih načrtov, saj se sprejemajo na vseh nivojih družbenega delovanja z enim samim ciljem, da bi se celotna družba ekonomsko okrepila in bi se ponovno vzpostavili normalni pogoji delovanja na vseh področjih.

Te pogoje in te pritiske zato občutimo tudi mi v tovarni in so izraženi v slabi oskrbi z repromateriali, v pomanjkanju likvidnih sredstev, v povečanju stroškov poslovanja in kot posledica vsega tega so zastoji v proizvodnji in nato v nedoseganju planskih obveznosti. Vendar bi za našo tovarno moral povedati, da sta v letošnjem in že lanskem letu izstopala predvsem dva osnovna problema in to:

- izredno slaba oskrba z repromaterialom in
- razkorak cen med repromateriali in gotovimi izdelki.

a) Oskrba z repromateriali:

Dejstvo je, da v Jugoslaviji primanjkuje skoraj vseh bazičnih materialov, predvsem pa bakra in železa; aluminija je dosti, vendar se v pretežni meri

izvažata, ker je cena boljša kot doma. Bakra, iz katerega mi dobimo lakirno žico, se v Jugoslaviji predela 100.000 ton, potrebe predelovalne industrije pa so večje od 200.000 ton, potem nam mora biti jasno, da bomo primorani lak žico uvažati.

Tudi proizvodnja železa je v Jugoslaviji premajhna in še tega dobršen del izvozijo, da bomo samo v "ISKRI" za leto 1984 primorani uvoziti 6000 ton železa (dinamo in HVT trakovi), če bomo hoteli normalno poslovati.

Aluminija je sicer dosti, vendar se izvažata, ker je cena na svetovnem trgu večja kot doma. To so glavni materiali, ki jih potrebujemo v velikih količinah, so še drugi, vendar v strukturi ne pomenijo mnogo, razen plastike, ki pa se tako mora vsa uvoziti, saj domače ni, niti ne odgovarja kvaliteta.

Podatek, kako smo bili oskrbljeni z materiali v prvih 6 mesecih 1983:

Podatek, kako smo bili oskrbljeni z materiali v prvih 6 mesecih 1983:

	Naročeno	Dobavljeno	%
dinamo pločevina	1665 ton	667,6 ton	40,1
HVT, HVP trakov	183 ton	107 ton	58,5
paličasto jeklo (gredi)	120,5 ton	119,4 ton	99
lak žica	192,5 ton	165 ton	85
aluminij (litje)	240 ton	185 ton	77
aluminij - proizvodi	98 ton	58 ton	59
zamak	99 ton	87 ton	88
mednina	20 ton	12 ton	63

Podatek, kako smo bili oskrbljeni z materiali za 9 mesecev v 1983 letu:

Podatek, kako smo bili oskrbljeni z materiali za 9 mesecev v 1983 letu:

	Naročeno		Dobavljeno		%
dinamo pločevine	2550	ton	1437	ton	56
HVT, HVP trakov	312	ton	155	ton	49
paličasto jeklo (gredi)	149	ton	148	ton	99
lak žica	256	ton	192	ton	75
aluminij - litje	372	ton	268	ton	72
aluminij - proizvodi	148	ton	98	ton	66
zamak	154	ton	120	ton	78
medenina	33	ton	23	ton	71

Z vsemi temi dobavitelji imamo pogodbe za redno dobavo, vendar se je žal nihče ne drži, zaradi tega pa moramo določeno vrednost plačati celo v devizah.

Če pa si ogledamo zgornje podatke, pa vidimo, kako težko je v takih pogojih normalno poslovati, ker manjkajo ključni materiali.

b) Razkorak cen med repromateriali in končnimi izdelki na našem trgu:

Ta razlika med cenami repromateriala in cenami izdelkov široke potrošnje se veča že več let, največjo razliko pa je dosegla v zadnjih letih, kar ima za posledico pománjkanje surovin in s tem tudi lažje formiranje višjih cen in prilagajanje teh cen s svetovnimi, ki so za nekatere materiale še zmerom višje od domačih. Po drugi strani pa je zelo oster režim do cen široke potrošnje, ki se letno dvigajo od 10-20 % in še to po zelo dolgi in težki poti, tako da imamo včasih občutek, da je rezultat skoraj

izsiljen. Zaradi takega odnosa do te vrste proizvodnje se že dogaja, da je neki proizvod na trgu samo eno leto, potem pa se umakne s trga in seveda tudi iz proizvodnje, čeprav bi ga trg sprejel tudi, če bi bil dražji. Prednost imajo seveda tisti proizvajalci, ki na lahek in poceni način spreminjajo izdelke in tipe izdelkov in ga tako lahko prijavijo vsako leto kot nov proizvod, seveda z novo mnogo višjo ceno.

Za naše izdelke je to skoraj nemogoče, ker so stroški z novimi orodji večji od koristi. Po drugi strani pa se vsi aparati, ki jih dobimo od kooperantov delajo vsaj 3 do 4 leta, da se vsa oprema in orodja amortizirajo, zato so te spremembe za nas nemogoče.

Prikaz povečanja cen finalnih proizvodov gospodinjskih aparatov in njihovih glavnih vhodnih materialov od 1979 do junija 1983:

Prikaz povečanja cen finalnih proizvodov gospodinjskih aparatov in njihovih glavnih vhodnih materialov od 1979 do junija 1983:

	1979	1980	1981	1982	1983/6
Max. porast vhodnih mat.	100	119	188	214	350
Min. porast vhodnih mat.	100	12	24	99	129
Max. porast fin. proizvodov	100	19	49	83	83
Min. porast fin. proizvodov	100	12	29	46	46

Kot povišanje finalnih proizvodov smo upoštevali tudi kvalitativne izboljšave in nove proizvode.

Te številke nazorno kažejo, koliko hitreje se dvigajo materialni stroški in da s tem pada tudi ekonomska moč take proizvodnje.

Še bolj nazorno pa kaže slika povečanja cen samo za dinamo pločevino.

december 1980	23,65	din za kg
avgust 1981	26,20	"
februar 1982	30,15	"
julij 1982	34,64	"
december 1982	42,20	"
maj 1983	55,89	"
junij 1983	70,10	"

Od lanskega julija do letošnjega junija se je pločevina podražila za 102 %.

Tukaj sem nakazal samo problem cen, dobršen strošek pa nastane že zaradi neredne dobave enega ali drugega materiala. Ta slednji problem nam je že resno načel našo poslovnost do tujih partnerjev, ker se ne more več zanesti na naše redne dobave.

Prav zaradi takih razlogov sedaj pripravljamo način reševanja tega problema za leto 1984, tako da ne bomo ne mi in ne naš kupec odvisen od dobre volje naših nesolidnih dobaviteljev.

Čeprav moramo tudi mi sami priznati, da nismo zmerom vsega naredili tudi sami v tovarni, saj smo večkrat plačali participacijo šele takrat, ko smo že stali v proizvodnji, seveda v dobri želji, da tega mogoče ne bo treba. Ti časi so mimo in zavedati se moramo, da bomo tudi mi izpolnjevali svoje obveznosti do naših dobaviteljev, saj so tudi oni v istih težavah kot mi.

Zato je za leto 1984 edina alternativa za nas, maksimalno povečati čisti izvoz, del kooperacij

preusmeriti z dobavo manjkajočega materiala, z določenimi dobavitelji preiti na skupni izvoz, koristiti blagovne kredite in seveda uporabiti uvoz zaradi izvoza. Torej napraviti čvrsto devizno bilanco in možnosti oskrbe z domačimi materiali na tak ali drugačen način, ker bomo le tako lahko normalno poslovali in obdržati težko pridobljene kupce.

Ne nazadnje moram tudi povedati, da v tovarni teče akcija o zmanjšanju asortimana naših izdelkov, ker bi na tak način tudi povečali serije, ki so ekonomsko upravičljive in, da se ne bomo izgubljali z izdelki, ki za tovarno niti za proizvodnjo in z ekonomskega stališča niso pomembni.

Na koncu prav gotovo ne bom povedal nič novega, če rečem, da bo naslednje leto samo še težje, kar se tiče pogojev gospodarjenja zato je prav, da se na to pripravimo že zdaj, deštvo pa je, da bomo morali vzeti življenje tako kot je in začeti reševati probleme tam, kjer so in se ne o njih samo pogovarjati.

Anton Rakovec

FINANČNI REZULTATI POSLOVANJA V DEVETIH MESECIH LETA 1983

Rezultati poslovanja v prvih devetih mesecih letošnjega leta so bili, glede na razmere, v katerih smo poslovali, razmeroma ugodni, čeprav je akumulacija minimalna glede na obseg poslovanja. Rezultati poslovanja so bistveno boljši kot v enakem obdobju preteklega leta, pa tudi boljši kot smo planirali za to obdobje. Preseganje planiranih vrednosti je zlasti pri kategoriji dohodka in porabi dohodka, kar seveda negativno vpliva na akumulacijo.

Celotnega prihodka smo realizirali v višini 213,8 starih milijard, kar pomeni, da smo plan za 9 mesecev presegli za 5,1 %. Na velikost celotnega prihodka so delno vplivale spremenjene cene naših izdelkov, delno pa velike tečajne razlike, ki nastajajo pri izvozu.

V strukturi celotnega prihodka odpade 92 milijard ali 43 % na prodajo na domačem trgu preko TOZD Prodaja 41,1 %, oz. 87,7

milijarde na prodajo na zunanjem trgu in ostalih 15,9 %, oz. 34,1 milijardo na prodajo znotraj TOZD-a in ostale vrste realizacije. Iz strukture vidimo, da se nam delež izvoza v celotnem prihodu, vključno s premijo in tečajnimi razlikami, veča na račun ostalih vrst realizacije. Od skupno 87,7 milijarde izvoza odpade na tečajne razlike 20,4 milijarde in na premijo 13,7 milijarde.

Surovin in materiala smo porabili o tem obdobju v višini 139,4 milijarde dinarjev, oz. 53,9 % več kot v enakem obdobju preteklega leta. V primerjavi s planom je bilo surovin porabljenih 1,9 % več, kot je bilo predvideno. Amortizacijo po uradno predpisanih stopnjah, ki je namenjena enostavni reprodukciji, smo obračunali v višini 9 s. milijard. To pomeni 52,5 % več kot v lanskem devetmesečju in 25 % več kot je bilo planirano za to obdobje.

Ostalih materialnih stroškov (toplotna energija, električna energija, prevozi, odpisi mater. reklama, propaganda, kilometrina, itd.) smo porabili 16,8 milijard, kar pomeni 2,3 % manj kot smo predvideli s planom in 39,4 % več kot v enakem obdobju preteklega leta.

Dohodek, ki ga dobimo, ko odštejemo od celotnega prihodka porabljenega sredstva, smo realizirali v precej večjem obsegu kot smo ga planirali. Plan smo presegli kar za 16,2 %. Absolutni znesek dohodka je znašal 48,5 s. milijard, kar pomeni 51,7 % več kot v predhodnem obdobju. Če ne bi bila poraba iz dohodka tako velika, bi bila akumulacija bistveno večja. Največja poraba dohodka je bila namenjena pokriva-

nju obresti od kreditov, saj so le te znašale 16,2 milijarde. To pomeni 72,7 % več kot smo planirali ter skoraj 100 % več kot v preteklem letu. Tako velik delež dohodka, ki smo ga oddvojili za obresti, nam zgovorno kaže, da financiramo proizvodnjo predvsem z dragimi kratkoročnimi krediti ali odloženimi obveznostmi do dobaviteljev. Od skupne vrednosti obresti odpade na obresti od kreditov za osnovna sredstva le 3,6 milijarde, ostalih 12,6 milijarde pa na obresti od kratkoročnih kreditov, od eskonta menic in na zamudne obresti. Iz vsega sledi, da bi morali še uspešneje gospodariti, saj bi s tem ustvarili večji delež akumulacije, ki pa je ne bi rabili za nove naložbe, pač pa za pokrivanje obratnih sredstev. (s tem bi zmanjšali delež kreditiranja).

Za prispevke SIS-om, davke in druge obveznosti smo porabili 7 milijard dohodka. To pomeni 9,8 % več kot smo planirali in 41,5 % več kot je znašala poraba v letu 1982. Delež dohodka namenjen

prispevkom in davkom je presegel planirane vrednosti predvsem zaradi velikosti dohodka, saj je več kot polovico vseh prispevkov odvisno od velikosti dohodka.

Stroški skupnih služb za delovno organizacijo in SOZD so znašali približno 1 milijardo in so nekoliko pod planom. V primerjavi s preteklim obdobjem so večji 78,6 %.

Po pokritju vseh obveznosti iz dohodka nam je ostalo le še 24,3 stare milijarde čistega dohodka, ki smo ga lahko razporedili na osebne dohodke in skupno porabo ter akumulacijo, čisti dohodek je bil v primerjavi z enakim obdobjem preteklega leta večji le 32,6 %, medtem ko je za planom celo nekoliko zaostal.

Razlog temu je seveda prevelika poraba iz dohodka. Če bi nam uspelo izločiti manjši delež za obresti (z boljšim lastnim pokrivanjem obratnih sredstev), bi bila akumulacija večja.

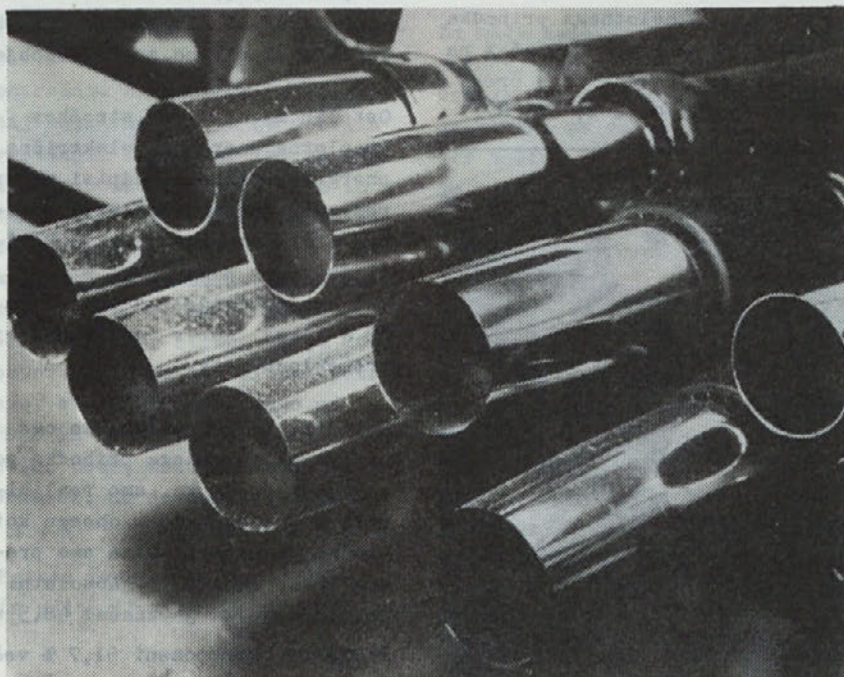
Razporeditev čistega dohodka po

- nemenu je bila sledeča:
- za osebne dohodke 19,7 milijarde din, oz. 3,1 % več kot smo planirali in 30,2 % več kot v predhodnem obdobju,
 - za sklad skupne porabe - stanovanjski del in ostale name- ne 20,8 milijarde,
 - za poslovni sklad 1,2 milijarde din, kar pomeni zaostaja- nje za planom kar 37,2 %, med- tem ko je v primerjavi s pred- hodnim obdobjem bistveno več- ji delež,
 - za rezervni sklad 1,2 milijarde din, oz. 15,6 % več kot smo planirali. Delež čistega do- hodka namenjen za rezervni sklad predstavlja 2,5 % doho- dka, zato je plan toliko pre- sežen.

Na koncu vidimo, da nam je kljub razmeroma ugodnemu doseganju ce- lotnega prihodka in dohodka osta- lo za akumulacijo le 2,4 s. milijarde dinarjev.

Rentabilnost poslovanja, ki nam kaže razmerje dohodka in vloženih poslovnih sredstev v primer- javi z enakim obdobjem pretek- lega leta celo pada, manjša pa je tudi od planirane. Ekonomič- nost poslovanja ostaja na ena- kem nivoju. Ostali kazalci us- pešnosti gospodarjenja, kot so: dohodek na delavca, akumulacija v primerjavi z dohodkom ali čis- tim dohodkom, čisti dohodek na delavca itd. so vsi večji od ka- zalcev v preteklem letu, kar po- meni, da so bili doseženi boljši rezultati poslovanja.

Tina Nastran

VTISI IZ VZHODNE NEMČIJE - LEIPZIG

O kakšnih posebnih vtisih iz Vzhodne Nemčije pravzaprav ne bom mogel pisati, saj sem bil tam le dva dneva. Prvi dan sem si ogledal sejem. Drugi dan sem odšel v tovarno sesalnikov v Sonneberg, kamor prodajamo sesalne enote kode 413.3.723.

V torek 6.9.83 smo najprej odšli s predstavnikom BAGATA na sejem TEXTIME, kateri BAGAT dobavlja šivalne stroje z našimi motorji.

Nato smo imeli sestanek s predstavniki Heim - Elektric, Berlin. Pokazali smo jim skeletno izvedbo sesalne enote z vgrajeno blendo. Tako je tudi temperatura rotorja zadovoljiva. Povedali smo jim našo željo, da bi radi pričeli z dobavami skeletne izvedbe v januarju 1984.

Popoldne sem se sestel s predstavniki WMW, kjer pripravljajo ponudbo za stroj za valjanje navojev, oz. navojnih vreten. Dogovorili smo se, da bodo predvideli takoimenovani "gotaki profil". Samo s tako obliko profila bo lahko korak navoja tudi 2,5 mm. Z ostalimi oblikami profila se ne da valjati korake, ki so manjši kot 5 mm. Dokončno ponudbo bodo dostavili konec septembra.

V sredo 7.9.1983 sem odpotoval v Sonneberg, kjer uporabljajo naše sesalne enote. Sestanek sem imel z ing. Freytagom - tehničnim direktorjem. Obravnavala sva sledeče tri zadeve:

1. Količine v septembru

Ker novo orodje še ni prirejeno za brizganjepokrovov iz polyamida 6,6, smo se dogovorili, da 10.000 kosov še dobavimo v stari izvedbi s pokrovom 710 iz ABS materiala. Med tem časom je

treba popraviti kokilo in ostalo količino enot dobaviti s pokrovi iz polyamida 6,6. Dali so tudi rezervno jedro za kokilo, ki je po premeru 0,3 mm večji, da ga bomo vgradili v kokilo, če se nam pri popraviljanju kokile originalno jedro ponesreči. Izročili so mi tudi risbo pokrova, da bomo lahko kontrolirali mere pokrova odbrizganega iz polyamida 6,6.

2. Avtomat za sestavljanje turbinskih koles

Pokazali so mi izdelavo stranic in lopatic in potem še montažo turbinskega kolesa. Stranice ravno tako štancajo z blok štanco. Ta jih potisne nazaj v trak in potem stranice pri izhodu iz orodja z pnevmatsko pripravo potiskaajo v saržer. V vsaki nabiralni pripravi se jih nabere približno do debeline 150 mm. Tak paket potem skupaj z nabiralno pripravo prenesejo na montažni avtomat. Za pripravo, ki potiska stranico v saržer, se nahaaja še priprava za rezanje - sekanje odpadka. Vse skupaj je montirano v ekscentrično stiskalnico, ki je prirejena tako, da se avtomatsko ustavi, ko se napolne saržer. Polnega delavec izpne in vstavi novega. Štancanje lopatic je na stiskalnici Passan (pogon spodaj). Dela z udarci okrog 80 - 100/min. Orodje je kombinirano tako, da najprej lopatico odreže in na sredini pusti mostiček, širok približno 6 mm. Nato jo skrivi in potem še odštanca - odreže na mestu mostička in potisne v rezilno. V nabiralni lopatice nabirajo v poseben saržer, katerega potem prenese na montažni avtomat. Lopatica ni ukrivljena po radiusu, ampak po evolventi, kar je zaradi same dinamike kolesa ugodnejše.

Montažni avtomat za turbinska kolesa naredi v 8 urah cca. 1600 turbinskih koles. Dali so tudi ponudbo za odstop dokumentacije za omenjeni avtomat. Dokumentacija je narejena za njihovo turbinsko kolo in prirejena za elemente, ki se dobijo v DDR (pnevmatika, senzorji, vakuum črpalka in prijemala). Tako dokumentacijo so nam pripravljeno odstopiti za protivrednost med 16.000 in 25.000 CL \$. Sama izvedba predstavlja zelo dobro posrečeno rešitev in smatram, da bi bila za nas tudi zelo zanimiva. Avtomat dela razmeroma zanesljivo, saj so izjavili, da dela z izkoristkom cca 85 %. Za izdelavo avtomata so porabili 5000 - 6000 ur. Mislim, da bi z njimi hitro morali doseči sporazum glede nakupa in da čimprej pričnemo s prilagajanjem načrtov za naše potrebe in potem še z izdelavo. Isti princip montaže bi se lahko uporabil tudi za sestavo statične turbine.

3. Vgradnja skeletne izvedbe v njihov sesalnik

Izročil sem jim en primerek skeletne izvedbe z vgrajeno blendo in kondenzatorjem. V čimkrajšem času rabijo še deset enakih vzorcev, da bi lahko pričeli s testiranjem v sesalniku. Na izročnem vzorcu bodo takoj pričeli meritve, vendar z enim primerkom meritve niso dovolj zanesljive. Poiskali bodo tudi rešitev glede vpetja. Povedal sem jim, da naj odločitev, kdaj bodo lahko motor, sporočijo čimprej. Mislim pa, da vpetje skeletne izvedbe ne bi smelo predstavljati ne vem kakšen hud problem. Naj za konec zapišem, da je za nas pravgotovo Heim Elektric v Vzhodni Nemčiji zanimiv kot kupec, saj odkupi razmeroma veliko količino sesalnih enot (150.000 kom) vsako leto in to le ene izvedbe. To pomeni skoraj 40 starih milijonov dinarjev. Torej čimveč takih kupcev.

Janko Jelenc, dipl.ing.

PREOBLIKOVANJE ORGANIZACIJSKE STRUKTURE TOVARNE

V četrtek, 29. septembra 1983, je Delavski svet tovarne razpravljaj in sklepal o predlogu za preoblikovanje organizacijske strukture tovarne.

Predlog je bil v celoti sprejet in tako je določena nova organizacijska struktura sektorjev in oddelkov v okviru teh sektorjev. Organizacija oddelkov v okviru sektorjev bo določena v tem sledečem obdobju; predlog o tem pa bo posredovan v razpravljanje in sklepanje delavskemu svetu.

V naslednjih vrsticah vas želim seznaniti s preoblikovano organizacijsko strukturo ter stanjem in vzroki, ki so pogojevali izdelavo predloga.

Predlog za preoblikovanje organizacijske strukture se je v prvi vrsti nanašal na pojačanje poslovnega vodenja tovarne. Poslovnemu vodenju je ob sedanjih gospodarskih razmerah in v tako veliki temeljni organizaciji kot je naša, potrebno posvetiti dovolj pozornosti, saj je prav uspešno poslovno vodenje prvi porok za uspešen razvoj tovarne.

Za vodenje poslovne politike v tovarni je v prvi vrsti odgovoren direktor, ki vsklaja funkcijske politike v enotne smotre in naloge tovarne kot celote.

Dejstvo je, da je razlika zahtevnosti poslovnega vodenja med tistimi TOZD-i, ki so nastali iz prejšnje delovne organizacije in med tistimi TOZD-i (bivšimi DO), ki so se združili v DO, zelo velika.

Med obiskom nekaterih enovitih delovnih organizacij in temelj-

nih organizacij smo ugotovili, s tem pa tudi potrdili naš predlog, da je za poslovno vodenje odgovoren direktor s svojimi pomočniki, ki predstavljajo tako imenovani kolegijski poslovodni organ.

Podatki o tem, da se v naši tovarni izvajajo vse poslovne funkcije od razvojne, komercialne, proizvodne, finančne itd. ter podatki o velikosti tovarne (to velikost lahko ilustrira celoten prihodek za leto 1983 v višini 267 starih milijard in pa podatek o 980 zaposlenih), potrjujejo ugotovitev, da je poslovno vodenje v taki obliki kot je bila določena z obstoječo organizacijsko shemo postalo težko, če ne celo nemogoče.

Na poslovno vodenje v naših razmerah bistveno vplivajo tudi zunanji vplivi in razreševanje teh problemov mnogokrat onemogoča poglobljeno vključevanje v razreševanje problemov znotraj tovarne.

Poleg navedenega, velikost tovarne in pričakovani razvoj tovarne zahtevata dolgoročno usmerjanje ciljev poslovne politike, tako na tehničnem, kakor tudi na ekonomskem področju.

Zelo širok spekter raznolikih nalog v tovarni, tako po odgovornosti kakor tudi po vsebini, zahteva ustrezno zaposlitev že obstoječih in novih kadrov, povečano odgovornost teh kadrov pri izvajanju posameznih poslovnih funkcij in njenih delov ter učinkovito stimuliranje uspešnosti izvedenih nalog.

Pri poslovnem odločanju bo v bodoče direktor imel dva pomočnika, in sicer:

- pomočnik direktorja za tehnično področje in
- pomočnik direktorja za gospodarsko - finančno področje.

Direktorju v bodoče ne bodo več neposredno podrejeni razvojni sektor, tehnični sektor, sektor kakovosti, gospodarski in finančno - računovodski sektor, ker bosta te vodila navedena pomočnika.

Ker izvajanje nalog, ki izhajajo iz posameznih poslovnih funkcij, ni mogoče brez kadrovske funkcije, bo tudi v bodoče splošni sektor, ki se ukvarja s kadrovsko problematiko, podrejen neposredno direktorju.

Zaradi posebnosti, ki se pojavljajo v sektorju posebnih programov, bo tudi ta sektor še naprej neposredno podrejen direktorju tovarne.

Zaradi specifičnosti te proizvodnje, varnosti in učinkovitejšega usklajevanja zahtev po kakovosti, je končna kontrola izdelkov, ki se izdelujejo v tem sektorju, organizirana v sektorju posebnih programov.

V novi organizacijski shemi tovarne je nov sektor z nazivom "SEKTOR ZA PLANIRANJE PROIZVODNJE IN MATERIALNO OSKRBO".

Po novi organizaciji imamo v tehničnem področju, ki ga vodi pomočnik direktorja za tehnično področje, naslednje sektorje:

- RAZVOJNI SEKTOR, v katerem so:
 - . elektro razvoj
 - . laboratoriji
 - . mehanski razvoj
- TEHNIČNI SEKTOR, v katerem so:
 - . tehnološka priprava proiz.
 - . orodjarna in vzdrževanje ter
 - . proizvodnja
- SEKTOR KAKOVOSTI, v katerem so:
 - . planiranje kontrole kvalitete
 - . planiranje kvalitete procesa
 - . vhodna kontrola

- . kontrola procesa
- . končna kontrola
- . laboratoriji

V gospodarsko-finančnem področju, ki ga vodi pomočnik direktorja za gospodarsko finančno področje, pa imamo:

- KOMERCIALNI SEKTOR, v katerem so:
 - . prodaja
 - . mednarodne kooperacije
 - . inženiring sa profesionalni program
- SEKTOR ZA PLANIRANJE PROIZVODNJE IN MATERIALNO OSKRBO, v katerem so:
 - . nabava
 - . operativna priprava proiz.
 - . skladišča in transport
- FINANČNO RAČUNOVODSKI SEKTOR, v katerem so:
 - . posebna finančna služba
 - . računovodstvo
 - . oddelek interne kontrole in analiz

Poleg navedenih sektorjev imamo tako, kot je bilo že navedeno, še splošni sektor in sektor posebnih programov.

Neposredno direktorju bodo tudi še v bodoče podrejene:

- služba za plan, analize, kalkulacije in investicije,
- služba za organizacijo ter informacijski sistem in
- tajništvo.

Kot posebnost sprejete organizacije je tudi organizacija sektorja za planiranje proizvodnje in materialno oskrbo. Organizacijo tega sektorja opravičujejo sledeče osnove:

Osnovni namen te organizacijske oblike je doseči večjo povezanost vseh nalog iz področja planiranja proizvodnje in materialne oskrbe, da bi s pomočjo take nove organiziranosti in ustreznih kadrov dosegli boljše rezultate od dosedanjih.

Pri predlogu take organizacijske oblike je bil upoštevan tudi

organizacijski princip: "Najbližje in najtrdnjše organizacijske vezi naj bodo na tistih relacijah, po katerih se prenaša največ skupnih ali sorodnih nalog in odgovornosti". Ker je eden od osnovnih pogojev za nemoten in učinkovit proces proizvodnje nedvomno dobro organizirana in učinkovita priprava proizvodnje, mora biti le-ta tudi ustrezno organizirana.

Celotno pripravo proizvodnje v tovarni delimo na dva osnovna področja, in sicer:

- Razvojno tehnološko pripravo proizvodnje, ter
- operativno in materialno pripravo proizvodnje.

Celotna priprava proizvodnje uravnava: "KAJ, KAKO, S ČIM, KDAJ in KJE se bo delalo v proizvodnji".

Razvojno-tehnološka priprava proizvodnje mora realizirati odgovore na vprašanja: KAKO, S ČIM in KJE se bo delalo.

Operativna in materialna priprava proizvodnje pa mora povedati KAJ se bo delalo, KDAJ se bo delalo in ko se ve, S ČIM se bo delalo, tudi materialno proizvodnjo oskrbeti.

Dosedanja organizacijska oblika, po kateri je nabava spadala v gospodarski sektor, se je izkazala za neučinkovito. Dejstvo je, da imata nabava in prodaja zelo malo stičnih točk, čeprav se na obeh področjih trguje. V praksi se je pokazalo, da taka organizacija ne odgovarja osnovnemu prejš navedenemu organizacijskemu principu.

Nabava, operativna priprava proizvodnje in skladišče dejansko služijo proizvodnji, vendar pa prav glede odločitev KAJ in KDAJ se bo delalo, te službe ne morejo biti podrejene proizvodnji.

Cilj operativnepriprave proizvodnje je zagotoviti racionalno

zasedenost proizvodnih zmogljivosti ter vsakemu proizvodnemu delu vse potrebne informacije, material in - ali polizdelke in orodje v skladu s potrebami, ki izhajajo iz operativnega proizvodnega plana. Ta cilj pa bo dosežen le, če bodo opravljene sledeče glavne naloge:

- da bo izdelan tak operativni proizvodni plan, ki bo upošteval optimalno zasedbo proizvodnih zmogljivosti in stanje v preskrbi materiala (zaloge, naročila).
- da bo pripravljena operativnemu planu ustrezna delovna in materialna dokumentacija,
- da bo sprožen proizvodni proces le tistih izdelkov in polizdelkov, ki bodo materialno pokriti

Iz teh treh osnovnih nalog izhajajo tudi cilji materialnega poslovanja.

Dejstvo je, da morata biti operativna priprava proizvodnje in nabava tesno povezani med seboj. Obe funkciji pa morata biti tesno povezani s funkcijo skladiščenja.

Operativna priprava proizvodnje mora zelo tesno sodelovati z nabavo, da bi poznala stvarne možnosti nabavne funkcije glede količin, kvalitete in stanja skladišč. Ta zahteva povezuje zelo tesno delo planerjev materiala v OPP z nabavo in skladišči. Obratno je tudi delo nabavnih referentov neučinkovito, če tesno ne sodeljujejo s planerji materiala.

Te povezave so sigurno manj učinkovite, če se posamezne aktivnosti izvajajo v dveh različnih sektorjih, kakor pa če iz enega vrha izhajajo osnovne zadolitve.

Osnovna naloga nabave je v tem, da pravočasno zagotovi zahtevane količine pravega materiala za potrebe proizvodnje.

Ker operativna priprava proizvodnje svojih osnovnih nalog ne more realizirati, ne da bi nabava realizirala svojo nalogo, mora biti skrb za nemoteno materialno oskrbo združena na enem mestu, odnosno v enem sektorju.

Z jasno začrtano odgovornostjo pri nemoteni materialni oskrbi bo lažje realizirati že tolikokrat postavljeno zahtevo, da noben proizvodni nalog ne sme biti lansiran, v kolikor ni pokrit z materialom. Prav ta zahteva tesno povezuje operativno pripravo proizvodnje (planerje materiala in planerje proizvodnje) z nabavo in skladiščem.

To je nekaj osnov za novo organizacijsko strukturo. V bodoče bo treba mnogo bolj kot dosedaj upoštevati tudi ekonomsko-financijske cilje materialne oskrbe. Prepričan sem, da bo to lažje izvedljivo z realizacijo potrjene reorganizacije.

Pri odločanju o organizaciji sektorja za planiranje proizvodnje in materialno oskrbo moramo imeti pred očmi dejstvo, da je v strukturi celotnega prihodka v naši tovarni že 75 % materialnih stroškov in da bo treba učinkoviti in ekonomični materialni oskrbi posvečati mnogo več pozornosti kot do sedaj.

Franc Kavčič

DELEGATSKI SISTEM

Delegatski sistem, čeprav je osnova uresničevanja stvarne socialistične demokracije in pomeni temelj skupščinskemu in takodržavnemu sistemu socialističnega samoupravljanja, je v določeni krizi. Postavlja se vprašanje, kje so vzroki in kaj storiti, da bi delegatski sistem dejansko uresničil svojo progresivno funkcijo in humano poslanstvo uresničevanja kreativne vloge delovnega človeka in občana v funkciji reševanja in zadovoljevanja številnih interesov, ki jih ljudje v določenih družbenih sredinah izražajo.

V danem prispevku nimam namena širše in globlje posegati v problematiko učinkovitosti delovanja delegatskega sistema kot celote, temveč le v okviru TOZD.

Tudi v naši tovarni se soočamo s problemi delovanja delegacij. Prevladujejo naslednji pojavi in problemi:

- Pasivnost ali popolna nezainteresiranost nekaterih članov delegacij,
- Nekateri člani se ne udeležujejo sej delegacij,
- Mnogi odklanjajo naloge delegata in nočejo hoditi na seje skupščin SIS,
- V mnogih primerih je delo v celoti prepuščeno predsedniku delegacije,
- Delegacije so premalo informirane o problemih, o katerih se sklepa v skupščinah.
- Nezadostno je sodelovanje delegacij s poslovodno strukturo,
- Gradiva so večkrat preobsežna, težko razumljiva in manjkajo izvlečki o bistvenih stvareh,
- Pojavlja se občutek nemoči vplivanja na odločitve, ki jih pripravljajo strokovne službe,
- Vloga DPO pri delu delegacij je premajhna.

Na sestanku s predsedniki delegacij in predsedniki družbenopolitičnih organizacij, ki je

bil 18.10.1983 in je bil namenjen razgovoru o problemih dela delegacij, je bilo tudi poudarjeno, da je bil izbor ob volitvah nekaterih delegatov neustrezen, ker le-ti sprejetih obveznosti ne opravljajo zadovoljivo. S svojim odnosom pa vplivajo negativno tudi na druge delegate delegacij. Take delegate bi morali razrešiti dolžnosti in izvoliti nove. Pri tem pa gre za dvojni problem. Izvesti bi morali dolgotrajni postopek razrešitve in izvolitev novih delegatov. Drug problem pa je v izvajanju samoupravljanja, ki je pravica in dolžnost. V primeru razrešitve dolžnosti funkcije delegata bi nedelovne delegate samo razbremenili dela, pravice pa bi jim ostale in bi na ta način vzpostavili le odnos neenakosti, kar zadeva izpolnjevanje dolžnosti do samoupravljanja.

Nadalje je bilo ugotovljeno, da se v delo delegacij premalo vključujejo strokovne službe. Te bi jim morale pomagati oblikovati stališča, katera bi delegati na sejah skupščin zastopali in bi pomenila vsklajen interes naše TOZD s širšim družbenim interesom.

Problem dela delegacij je tudi v tem, ker se delegati o problemih, ki bodo obravnavani v skupščinah ne posvetujejo s sredino, ki jo zastopajo. Eden od vzrokov nezainteresiranosti delegatov je večkrat tudi slab zglede dela delegacij iz drugih OZD.

Na omenjenem sestanku so bili oblikovani in sprejeti naslednji zaključki:

- z vsemi delegati, ki svojih obveznosti ne opravljajo, oz. jih opravljajo nezadovoljivo se izvede razgovor, ki se ga udeležijo tudi predsedniki delegacij, predsedniki DPO in

vodja splošnega sektorja. Na tem sestanku naj se obravnava-jo vzroki nezainteresiranosti za delo in poišče možnost za izboljšanje stanja.

- Predsedniki delegacij naj najprej gradivo pregledajo, nato naj v primerih, kjer je potrebno, preko vodje splošnega sektorja, vključijo strokovne službe, ki bi v delegaciji pomagali razjasniti določen problem in oblikovali stališče.
- Vsem vodjem delegacij se redno posredujejo zapisniki delavskega sveta, delegati samoupravnih organov pa naj delegate opozarjajo na sprejete sklepe.
- Probleme dela delegacij naj obravnavajo tudi same delegacije. Na seje naj po potrebi vabijo vodjo splošnega sektorja ali druge poslovodne delavce ter predsednike DPO z namenom, da bi skupno poiskali ustrezne rešitve za poživitev dela.
- Ker je delegatsko gradivo velikokrat preobsežno in prezahtevno, se skupščinam SIS odnosno strokovnim službam predlaga, da ob gradivu oblikujejo še kratke povzetke v preprostem jeziku.

Naj na koncu dodam še naslednje misli. Morda je res potrebno, da delegatski sistem kot obliko uresničevanja demokratičnih oblik odločanja najširših množic v nekaterih delih poenostavimo. Ni pa to dovolj. Delegatski sistem bo v svoji funkciji zaživel, če ga bomo sprejeli za svojega in če bomo pripravljene žrtvovati čas in napor ter voljo, da se usposobimo za odločanje, to pa pomeni, da se moramo aktivno vključiti v razreševanje vsakodnevnih problemov pa naj si bo v TOZD, KS, ožji in širši družbenopolitični skupnosti. Iluzorno je misliti, da bomo samoupravljanje kot neodtujeno pravico in dolžnost lahko uresničevali samo po sebi, brez naprav in najosnovnejšega znanja. Torej potrebna je samoupravna zavest, volja, napor in znanje, potem uspeh ne bo izostal.

Vladimir Polajnar

KADROVSKA KRONIKA

(od 1.6.1983 do 31.10.1983)

Od prvega junija do konca oktobra je sklenilo delovno razmerje 47 delavk in delavcev, 11 delavcev pa se je vrnilo iz služenja vojaškega roka.

V istem času pa je prekinilo 21 delavk in delavcev delovno razmerje, 9 pa jih je odšlo na služenje vojaškega roka.

To nam pokaže spodnja tabela:

	Prišli	Odšli
1. Tehnični sektor:		
obdelovalnica	27	17
montaža	10	6
orodjarna	7	2
vzdrževanje	3	2
TPP,OPP, vodstvo TS	2	/
2. Razvojni sektor		
	3	/
3. Gospodarski sektor		
	3	/
4. Sektor za kakovost		
	1	2
5. Fin.rač.sektor		
	1	/
6. Splošni sektor		
	1	1
7. Sektor posebnih programov		
	/	/
8. Vodstvo TOZD, štabne službe		
	/	/
Skupaj:	58	30

58 delavk in delavcev, ki so v tem času vstopili v naš TOZD ima sledečo izobrazbo oz. kvalifikacijo:

- 1 - z visoko šolo: diplomirani ekonomist
- 1 - z višjo šolo: strojni inženir
- 17 - s srednjo šolo: 5 strojnih tehnikov
5 elektrotehnikov
2 ekonomska tehnika
1 komercialni tehnik
1 laboratorijski tehnik
1 gradbeni tehnik
2 gimnazijca
- 24 - s kvalifikacijo: 4 orodjarji
4 stroj.mehaniki (ali ključavničarji)
1 rezkalec
1 strugar
6 elektromehanicov
2 avtomehanika
2 zidarja
4 prodajalca
- 15 - ostalih (z dokončano ali nedokončano osemletko)
- 58 - SKUPAJ

Od teh 58 - pa je pripravnikov 10 (9 s srednjo šolo, 1 z visoko šolo).

31 delavkam in delavcem je to tudi prva zaposlitev.

Od teh 58 delavk in delavcev, ki so se zaposlili je tudi 17 naših študentov, ki so končali šolanje: strojni ključavničar 1, 3

orodjarji, 5 elektromehanikov, 4 elektrotehniki, 3 strojni tehniki, 1 ekonomski tehnik.

V juliju in avgustu je bilo 91 naših študentov na obvezni praksi v času počitnic:

- v obdelovalnici	31
- v montaži	47
- v orodjarni	3
- v OPP	2
- v razvoju:	
konstrukciji	1
v mer.laboratoriju	1
- v gosp.sektorju:	
nabavi	1
skladišču	5

V avgustu in septembru je bilo tudi 45 fantov in deklet na počitniškem delu (delu za določen čas):

- v obdelovalnici	22
- v montaži	20
- v OPP	3

V septembru in oktobru pa smo imeli tudi na proizvodnem delu 44 učencev usmerjenega izobraževanja:

- v obdelovalnici	17
- v montažah	26
- v sektorju za kakov. l	

Od 30 delavk in delavcev, ki nas je v tem času zapustilo je imelo sledečo izobrazbo oz. kvalifikacijo:

- 6 - jih je imelo srednjo šolo
- 8 - jih je imelo kvalifikacijo
- 16 - nekvalificiranih

30 - Skupaj

Vzroki prekinitve pa so bili sledeči:

- 12 - delavk in delavcev je dalo izjave (6 jih je šlo v druge DO, 4 ostali doma, 2 nadaljujeta šolanje)
- 7 - se jih je upokojilo
- 1 - je umrl
- 1 - izključen s sklepom dis. komisije
- 9 - jih je odšlo v JLA.

Z gospodarskim načrtom za leto 1983 smo predvideli potrebno število delavcev in njihovo izobrazbeno strukturo. Iz spodnje tabele pa se lepo vidi, da smo načrtovano število precej prekoračili. Namesto načrtovanih 960 nas je že 987. Po načrtu bi nas povprečno moralo biti 955 - pa nas je do 31.10.1983 povprečno 966.

	Stanje 31.12.1982	Stanje 31.10.1983	Plan za 1983
VII/1 - VŠ	24	24	25
VI/1 - ViŠ	19	26	19
V - SS	118	135	120
IV - KV	217	230	220
III,II- PU,PK	558	552	560
I - NK	16	20	16
Skupaj:	952	987	960

STARŠI!

Pred vašimi otroki je novo šolsko leto.

Pot v šolo je krajša ali daljša, vsekakor pa je vezana na prometno cesto. Tu pa jih čaka polno nevarnosti, pa naj hodi-jo v šolo peš ali se vozijo s kolesi. Seveda pa k nezgodam pripomore tudi otroška neprevidnost in neznanje prometnih predpisov.

Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu pri Skupščini občine Škofja Loka se v sodelovanju s šolami vsako leto bori proti porastu prometnih nesreč posebno teh, v katerih so udeleženi otroci. Ta boj se kaže v organiziranju raznih predavanj, organiziranje pionirske prometne službe in opravljanje kolesarskih izpitov v šolah. Poleg tega bomo opremili prvošolce z rumenimi ruticami, šole pa z propagandnim materialom. Organizirali bomo prometna tekmovanja in še in še...

Na vam pa je, da skušate otrok opozoriti o varni hoji, oziroma vožnji v šolo in domov in sploh o prometni etiki, kajti že jutri je lahko vaš otrok med mnogimi udeleženci prometnih nesreč z lažjim ali težjim izidom. Otroci in mladoletniki so bili udeležni v 1773 prometnih nezgodah (133 več kot leta 1981), v katerih jih je umrlo 53 (8 manj kot leta 1981), in to 31 otrok in 22 mladoletnikov, poškodovanih pa jih je bilo 1833 (114 več kot leta 1981), in to 914 otrok in 919 mladoletnikov.

Otroci in mladoletniki so povzročili 729 prometnih nezgod (101 več kot leta 1981), v katerih je umrlo 19 (7 manj kot leta 1981) od tega 5 otrok in 14 mladoletnikov, poškodovanih pa jih je bilo 716 (75 več kot leta 1981), od tega 289 otrok in 427 mladoletnikov.

svet za preventivo
in vzgojo v cestnem prometu
80 Škofja Loka

Dejanska izobrazbena struktura v TOZD je v primerjavi s planirano precej višja (glej tabelo: stanje 31.10.1983). Vendar pa moram poudariti, da je takšno stanje tudi na račun tega, ker na proizvodna delovna mesta - za katera ni potrebna kvalifikacija - zaposluje tudi delavke in delavce s poklicno, srednjo in celo višjo izobrazbo, ki v svojem poklicu ne najdejo primerne zaposlitve.

Po sektorjih pa je na dan 31.10.1983 sledeče stanje:

	režijci produktivni		SKUPAJ
1. Tehnični sektor:			
obdelovalnica	41	207	248
montaže	30	272	302
orodjarna, vzdreževanje	17	111	128
OTPP,OPP, vodstvo TS	46	/	46
2. Razvojni sektor	31	9	40
3. Gospodarski sektor	69	/	69
4. Sektor za kakovost	26	42	68
5. Fin.rač.sektor	19	/	19
6. Splošni sektor	43	/	43
7. Sektor posebnih programov	4	5	9
8. Vodstvo TOZD in štabne službe	15	/	15
SKUPAJ:	341	646	987

Janez Skok

razporedi tov. Drago Benedik,dipl.ing.

na delokrog vodja operativne priprave proizvodnje se razporedit tov. Rado Šuštar,dipl.oec.

3. Veljavnost Pravilnika o ugotavljanju in stimuliranju uspešnosti dela po merljivih kriterijih bo delavski svet določil na prihodnji seji. V tem času pa so vodje sektorjev in vodje oddelkov dolžni analizirati vzroke za nedoseganje, v gospodarskem planu za leto 1983, določenih nalog.
4. Potrjena je bila spremenjena matrika meril in vplivov delovne uspešnosti na posamezno merilo.
5. Ugodeno je bilo zahtevku za varstvo pravic tov. Milana Bernika, delavca na opravljanju del in nalog vodje prodaje, v zvezi z zahtevo za ponovno ocenitev delovne učinkovitosti.
6. V skupščino OSKIS Škofja Loka se imenuje naš delegat tov. Filip Blaznik,ml., v skupščino SIS požarne varnosti občine Škofja Loka pa tov. Ciril Markelj.
7. Pristopili smo k Samoupravnemu sporazumu o izgradnji skladišč lesnih odpadkov v Alplesu, TOZD Toplarna.
8. V zvezi s pritožbo tov. Helene Treven v zvezi z inovacijo štancanja mazalnih oročkov je bil razveljavljen sklep komisije za inventivno dejavnost z dne 7.10.1982 in se denarno nadomestilo za omenjeno inovacijo 8.550,- din poveča za 4.275,- din. Tako prejme vsak inovator (tov. Leopold Torkar, tov. Franc Tolar in tov. Helena Treven) enak delež 4.275,- din. Sklep o triletnem izplačilu pa se spremeni v enkratno nagrado.
9. Sklene se delovno razmerje s tov. Janezom Lotričem za opravljanje del in nalog v razvojnem oddelku.
10. Potrjena je bila komisija za

IZ DELA SAMOUPRAVNIH ORGANOV

Delavski svet se je 29.9.1983 sestal na svoji 15. redni seji in sprejel naslednje sklepe:

1. Potrdi se reorganizacija tovarne do nivoja oddelkov z novimi delokrogi:
 - pomočnik direktorja za tehnično področje,
 - pomočnik direktorja za gospodarsko-finančno področje,
 - referent za standardizacijo in nov sektor z nazivom "sektor za planiranje proizvodnje in materialno oskrbo" z oddelki tega sektorja.
2. Zaradi spremenjene organiziranosti se izvedejo sledeče kadrovske spremembe in zamenjave:
 - na delokrog pomočnika direktorja za tehnično področje se razporedi tov. Janko Jelenc,dipl.ing., v.d. za dobo 6 mesecev

- na delokrog pomočnika direktorja za gospodarsko-finančno področje se razporedi tov. Valentina Nustran,dipl.oec.; v.d. za dobo 6 mesecev
- na izpraznjen delokrog vodja tehničnega sektorja se razporedi tov. Franc Bergant,dipl.ing.; v.d. za dobo 6 mesecev
- na delokrog vodja sektorja za materialno oskrbo in planiranje proizvodnje se razporedi tov. Matevž Pogáčnik,oec.; v.d. za dobo 6 mesecev
- na delokrog vodja finančno-računovodskega sektorja se razporedi tov. Ivanka Eržen,dipl.oec.; v.d. za dobo 6 mesecev
- na delokrog vodja tehnološke priprave proizvodnje se

dik, dipl.ing. in Rado Suštar, dipl.oec.

- Francu Bičku in Tomažu Žumru se podaljša štipendijska pogodba za eno leto za študij na fakulteti za elektrotehniko.

- Janezu Košmelju se do pridobitve poklica odloži vračanje štipendije.

- Vilku Kavčiču se za to šolsko leto odobri ob torkih, sredah in četrtnih enourni predčasni odhod z dela zaradi spremljanja predavanj.

- Romanu Megušarju se dodeli štipendija za študij ob delu za smer strojni tehnik.

- Mojci Prezelj, ki je bila naša štipendistka, se oprosti vračilo štipendije, ker je prekinila izobraževanje in se zaposlila v naši TOZD.

- Dragici Benedičič in Miri Leben se dodeli štipendija za študij ob delu v drugem letniku ekonomske višje šole.

- Komisija je potrdila pripravniško dobo, mentorje in program oz. izvedbeni načrt za pripravnike: Andrejo Peternelj, Joža Habjana in Izidorja Pintarja.

- Za novospregjete delavce je komisija ugotovila sorazmerni dopust oz. število dni še neizkoriščenega dopusta.

Na 18. redni seji poslovnega odbora je bil ponovno obravnavan problem enakomerne razporeditve delavcev v proizvodnih oddelkih na dopoldansko in popoldansko izmeno. Tudi dolgoročna prizadevanja orodjarne naj bodo usmerjena k organiziranju dela v obeh izmenah.

Prisotnim so bili posredovani podatki o najetih tujih komercialnih kreditih v letošnjem letu; poročilo o najetih domačih kreditih pa bo poslovni odbor obravnaval na naslednji seji.

V nadaljevanju je bila obravnavana realizacija proizvodnje v mesecu septembru in problemi

ocenitev z delom pridobljenih delovnih zmožnosti orodjarjev in nove ocenitve za sledeče delokroge:

- organizator AOP,
- vodja področja za računalništvo in organizacijski sistem in
- referent za standardizacijo.

11. Odpíše se osebni avto R-4, ki je bil nabavljen v letu 1979.

12. Nabavijo se registrirne ure za režijske delavce, ki bodo zajeti v sistemu premakljivega delovnega časa v predračunski vrednosti 330.000,- din.

Na 20. redni seji komisije za OD dne 24.10.1983 so bile ugotovljene skontacije OD za novospregjete in prerazporejene delavce. Predlog ocene vrednotenja zahtevnosti dela in opis nalog v delokrogu pravnik je komisija posredovala v potrditev delavskemu svetu. Od 1.11.1983 dalje se upošteva povišan znesek kilometrin, in sicer 11,61 din za prevoženi kilometer.

Komisija za delovna razmerja in kadrovske zadeve je na 20. redni

seji sprejela sledeče sklepe:

- Sklene se delovno razmerje z naslednjimi delavci: Mojco Šolar, Sonjo Gajger, Boženo Koblar, Valerijo Primožič in Tomažem Dolencem.
- Na oglasnih deskah TOZD se interno objavi prosta dela in naloge ene delilke hrane.
- Delovno razmerje se prekine naslednjim delavcem: Martinu Pinterju, Alojziji Benedičič, Silvu Zelju, Alešu Markeljnu, Bojanu Lebnu, Borutu Gortnarju in Bojanu Krmelju.
- Razporedijo se naslednji delavci: Vladimir Polajnar, ml., Janez Planinc, Renata Habjan, Doreen Husodo, Nataša Eric, Jernej Koblar, Monika Šubic, Rado Suštar, dipl.oec., Anton Šolar, Bojan Izda in Janez Lotrič.
- Prerazporedijo se naslednji delavci: Mario Thaler, dipl.iur., Hedvika Eržen, Erika Lavtar, Cvetka Trojer, Marija Korelc, Karmen Špacapan, Marija Fajfar, Marica Jelovčan, Marica Markelj, Maruša Trojar, Mirko Benedičič, Leopold Mohorič, Janko Jelenc, dipl.ing. Valentina Nastran, dipl.oec., Franc Bergant, dipl.ing., Matjež Pogačnik, oec., Ivanka Eržen, dipl.oec., Drago Bene-

pri posameznih proizvoajih. Pri prevzemanju naročil za nove izdelke morata razvojni in gospodarski sektor skupaj s kupci točno definirati tehnične pogoje in zahteve dobave z vso potrebno dokumentacijo.

Prodaja v mesecu septembru je bila zelo ugodna, predvsem na račun velike proizvodnje gospodinjskih aparatov in je skupno znašala 33 milijard.

Prisotni so bili seznanjeni s poročili o opravljenih službenih potovanjih v mesecu septembru.

Odobrena je bila nabava risalne deske, pisalne mize, dveh vrtljivih stolov, treh stenskih kaloriferjev in investicija izgradnje prostora za varilnico. Zavrnjena je bila ponudba revije BOREC za objavo oglasa.

Pod razno je odbor obravnaval še pomanjkanje grmadnikov, rok dokončanja nove lakirnice in zadolžil tov. Sturma za pripravo poročila o izvršenih nalogah v razvojnem inštitutu in ocene le-teh.

Iz zapisnikov
zbrala: E.G.

DELOVANJE OO ZSMS ISKRA ŽELEZNIKI

V tovarni elektromotorjev in gospodinjskih aparatov Iskra Železniki nas je bilo na dan 31.10.1983 98% zaposlenih, od tega pa nas je približno 350 članov mladinske organizacije.

Predsedstvo si je zastavilo okvirni program dela, za katerega si vsi prizadevamo, da ga čim boljše izvedemo. Predsedstvo smo razdelili na več skupin, katere delujejo na svojih področjih. Vsaka skupina ima svojega vodjo, ki bo izvajal zas-

tavljene naloge s pomočje drugih članov predsedstva, oziroma ostalih mladincev. Komisija deluje na področjih: kultura, šport in rekreacija, obveščanje in propaganda, SLO in DSZ, pohodne enote.

Komisija za kulturo je organizirala: spremstvo štafete, ekipo za sodelovanje na kvizu iz prometnih predpisov, organizirala je udeleževanje družbopolit. manifestacij, kurjenje tradic. kresa ob prazniku dela.

Komisija za šport in rekreacijo je organizirala prostovoljno čiščenje igrišča v Selcih ter v počastitev 1. maja turnir v malem nogometu za prehodni pokal med oddelki naše TOZD. V programu imamo tudi tekmovanje v kegljanju za člane naše DO.

Mladinci naše TOZD so o vseh akcijah pravočasno obveščeni z različnimi plakati, ki so izobešeni na oglasnih deskah ali pa ustno, toda kljub temu je odziv zelo skromen, pa naj se tiče izleta ali delovne akcije, kar je pa seveda še slabše dbis-kano.

Predsedstvo je na svoji redni seji sprejelo akcijski program za leto 1983:

1. sodelovanje z OK ZSMS
2. večja aktivnost in pristop mladine k delu v naši TOZD in svojim delom pripomoči v letu stabilizacije
3. aktivno sodelovanje OO ZSMS z vsemi DPO v našem TOZD-u in prav tako povezava v drugih DPO izven TOZ-a
4. sodelovali in udeležili se bomo strokovnih posvetovanj in shodov, seveda s stalno skrbjo za stabilizacijo
5. mladi v našem TOZD-u se moramo dogovoriti za akcije, ki so skupnega pomena.

Za čim boljše ureničitev tega programa bi želeli pridobiti čim več mladincev, da bi se vključevali v delo različnih sekcij OO ZSMS in DPO.

Milan Vujić
Vilko Kavčič

NAŠ DOPRINOS K RAZVOJU KMETIJSTVA

Socialistična republika Slovenija si je kot enega glavnih in strateško važnih razvojnih ciljev zastavila, da kar se da največ prehrambnih potreb zadovolji z lastno proizvodnjo. Že v tem srednje-ročnem obdobju naj bi pokrili 80 % potreb. To pa še ni končni cilj. Nekateri poznavalci razmertrdijo, da bi z izkoristivijo vseh možnosti proizvedli celo več hrane, kot jo potrebujemo.

Ali bodo zastavljeni cilji doseženi, pa ni odvisno le od kmetijcev, pač pa tudi mnogih drugih dejavnosti. Nemažna naloga je pred industrijo, ki naj zagotovi potrebno kmetijsko mehanizacijo. Med sodobno kmetijsko opremo pa sodijo tudi majhni kmetijski stroji, ki so za sodobno kmetovanje prav tako pomembni, kot traktorji in ostala težka mehanizacija.

Mislim, da bi se v krog proizvajalcev kmetijske mehanizacije lahko in morala vključiti

tudi naša TOZD. V mislih imam strojček za ščetkanje živine, ki ga v Jugoslaviji nihče ne proizvaja, je pa nepogrešljiv v govedoreji in konjereji. Z njim kmetijci z živali odstranjujejo prah, hkrati pa masirajo kožo. Znan je pregovor, da redno ščetkanje pomeni toliko kot "pušel", to je tretjina dnevnega obroka.

Naša tovarna ima vse možnosti, da v kratkem času na trg pošlje omenjeni izdelek, ker podobne stvari že proizvajamo. Najbližji so sesalci za prah, posebno za mokro sesanje. Seveda bi bile potrebne prilagoditve. Naši razvojniki bi se morali povezati z Kmetijskim inštitutom Slovenije. Stvar pa je tudi za nas ekonomsko izredno zanimiva, kajti omenjeni aparati iz uvoza so že predčasno veljali nekaž čez tri stare milijone. Stvar je vredno premisliti.

Marijan Peternelj

PRENOVA IN OŽIVITEV STAREGA MESTNEGA JEDRA ŽELEZNIKOV

Področje Skofje Loke s Selško in Poljansko dolino predstavlja v arhitekturnem in spomeniško varstvenem pogledu eno od najpomembnejših področij Slovenije. Žal pa lahko ugotavljamo, da mnogi stari objekti propadajo in da stara mestna in vaška jedra izumirajo. Nekje so vzrok že izredno dotrajani objekti, nekje pa stari objekti ne morejo zadovoljiti tistih potreb, ki jih prinaša vsakdanje življenje. Ljudje se iz starih neure-

jenih hiš raje preselijo v nova stanovanja, s tem pa stara, prazna, propadajo še mnogo hitreje.

Zato se na škofjeloškem območju že nekaž let trudimo, da bi to, kar nam je podarila zgodovina, ohranili, še več, da bi znova oživili mrtve objekte, ki bi lahko služili današnjim potrebam.

V Skofji Loki in Žireh so bili napravljeni prvi uspešni koraki

v tej smeri. Izdelani so bili natančni poenotki obstoječega stanja s programom in prenovo. Izgotovljeni so bili načrti za adaptacije najpomembnejših objektov. V Skofji Loki so na ta način pridobili precej novih stanovanjskih površin v najožjem delu mesta in nekaj prenovljenih lokalov.

Po programu Skupščine občine Skofja Loka pomeni leto 1983 začetek pripravljavnih del za območje Železnikov. Letos bo potrebno izvesti glavne meritve, tako da bi dobili realne podatke o stanju objektov s tehnološkega in spomeniško varstvenega vidika.

V ta namen je skupina študentov s Fakultete za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo v mesecu oktobru izvedla glavne meritve objektov, kar naj bi bila osnova za vse nadaljnje delo. Pripravili bi program prenove, ki bi ga obravnavali po posameznih krajevnih skupnostih, na osnovi tega pa bi pristopili k detajlni izdelavi načrtov.

Tako upamo, da bomo lahko v prihodnjih letih izpeljali zastavljene cilje in da bo naše mesto z okolico zaživel tako, kot so vsi želimo.

Odbor za prenovo in oživitve starih in mestnih jeder:
Anika Logar

IZLET V TAMAR

Kot vsako leto, smo bili tudi letos delavci obdelovalnice na sindikalnem izletu. Za cilj smo si izbrali prelepo dolino Tamarja, kjer smo bili nekateri od udeležencev že večkrat, pa se zaradi njene lepote tja še vedno radi vračamo. Čedalje pogosteje ugotavljamo, da si želimo izletov bolj zaradi prijetnega vzdušja in sproščenih

razgovorov s sodelavci, kakor pa izleta samega. Ob celodnevem srečanju se utrjujejo med sodelavci tovariške in prijateljske vezi, ki so zaradi vedno večjega pomanjkanja časa

čestokrat že načete.

In še misel za zaključek - bilo je prijetno, zato želimo, da se v prihodnjem letu spet srečamo.

Mici Nastran

IZLET UPKOJENCEV V BELO KRAJINO

Za tradicionalni izlet naših upokojencev smo letos izbrali Belo krajino. Na vabilo se je odzvalo 36 upokojencev, kar je precej manj kot prejšnje leto. Mogoče kraj izleta ni bil najbolj srečno izbran, saj se je v pogovoru z upokojenci kasneje ugotovilo, da jih precej te kraje že pozna. Domenili smo se tudi, da se za vsak naslednji izlet pomenimo že na novoletnem srečanju v tovarni.

Vreme je bilo kot po naročilu, ko smo se namestili v avtobus in se odpeljali cilju naproti. Po prijetnem klepetu med udeleženci izleta smo se najprej ustavili na Muljavi, rojstnem kraju pisatelja Josipa Jurčiča. V tamkajšnji gostilni smo se najprej okrepčali, nato pa smo

si ogledali Jurčičevo rojstno hišo in priložnostno polharsko razstavo. Naprej nas je pot vodila po čudoviti dolini reke Krke, mimo Žužemberka, v Dolenske Toplice. Tukaj smo spet napravili krajši odmor in se sprehodili po tamkajšnjih parkih in zelenicah. Ker se je bližal čas kosila, smo nadaljevali vožnjo do Semiča, našega cilja potovanja. V tamkajšnjem hotelu so nas že pričakovali, zato smo bili hitro postreženi. Po kosilu je sledil krajši sprehod po mestu, nato pa smo se odpeljali do zidanice, da tam preživimo prijetno popoldne ob belokranjskem vinu, grozdju in zvokih harmonike. Družba se je prijetno razživela, tako, da bi najraje ostali kar v zidanici. Okrbnico

zidanice je naše petje tako razvnelo, da je takoj prinesla nov liter na mizo, kakor hitro smo rekli, da se poslavljam.

Nazaj grede smo ob zvokih harmonike v avtobusu in prijetnem razpeloženju potovali mimo Novega mesta in po avtocesti proti Ljubljani. Lakota in žeja nam je svetovala, naj se še nekje ustavimo. To smo tudi storili v gostilni Vigred v Retečah. Tukaj pa se je poznala že tudi utrujenost, zato smo kaj kmalu nadaljevali pot proti domu.

Vtisi z izleta so bili za nekatere lepši, kot za druge. Zavedati se moramo, da vsem udeležencem ni moč vedno ustreči. V bodoče, ko se bomo skupaj z upokojenci dogovorili za smer izleta, bo izlet še uspešnejši, saj bomo potovali tam, kamor je usmerjenih največ želja.

Janez Hostnik

KAJ JE NOVEGA V DAVČI?

Sedim in mislim - pravzaprav se sklanjam nad papir, na katerega naj bi letele črke in se povezovala v besede ... stavke ... Misel se mi ustavi, znova in znova. Ugotavljam, kaj naj bi se skrivalo za tem naslovom. In - nazadnje - ne morem drugače, kot da začnem od začetka - od prve hiše v vasi.

Po zelo starem ljudskem izročilu in pisanih virih je bila prva domačija v Davči sedanja domačija pri Dolinarju, kamor se je zadnjo nedeljo v septembru l. 1471 s hčerko umaknil posestnik iz Češnjice, kateremu so Turki požgali dom, ubili ženo in ugrabili šestletnega sina Jožka. Ker so ti ljudje prišli iz doline, se jih je oprijelo ime "dolararji", od tod tudi ime domačije. Ko so čez

20 let Turki ponovno vdrlili v te kraje, je bil med njimi tudi janičar Jusuf (Jožef!), ki je bil ranjen in so ga prebivalci spoznali za ugrabljenega Jožka. Jože se je kmalu vživel v okolje in se vrnil na požgani dom na Češnjico. Z njim je prišlo tudi ime "Pri Turku", ki je ostalo do današnjih dni. Jožkov oče pa je ostal pri Dolinarju. To je bila edina naselitev v tem obdobju, kajti naselitev ostalih delov Davče se je začela šele l. 1557, ko se pojavijo prvi naseljenci s Tolminskega in iz Poljanske doline.

Naj bo dovolj zgodovine, saj ni moj namen pisati o turških vpadih. Morala bi povedati kaj o problemih, ki nas spremljajo na vsakdanji poti. V srednjeročnem planu krajevne skupnosti smo si zadali visoke cilje in naloge. Naša glavna naloga je rekonstrukcija ceste Davški most - Davča, ki je potekala tudi v letošnjem letu. V oktobru lani se je pričela l. faza razširitve, ki pa zaradi slabega vremena ni bila v celoti realizirana. Zato se je z njo nadaljevalo še letos. Takoj po končani l. fazi pa smo pričeli z 2. fazo - t.j. razširitvijo ceste na odseku Podmejač - Vrhovčev mlin, katere predračunska vrednost je bila 650 st. milijonov. Dela so potekala celo poletje in se zaključila sredi oktobra. Pri samem izvajanju razširitve so fizično pomagali tudi vojaki škofjeloške kasarne, ki so ostali prav do zadnjega dne. Finančno pa so nam pomagali: OSKIS Škofja Loka, GG Kranj, KZ Škofja Loka, Združeno delo Selške doline in Hudourniška skupnost, katera še sedaj ureja brežine Davščice. Poleg tega sta posredno sodelovala tudi Geološki zavod iz Ljubljane in SGP Zidgrad Idrija z globinskim vrтанjem in miniranjem v peskokopu za pripravo tampona za cesto.

Cesta je sedaj dovolj široka in varna za promet, kljub nekaterim napakam, ki se bodo v najbližji prihodnosti odpravile. Rekonstru-

irali smo skoraj 1800 m, kar je več, kot smo načrtovali.

SGP Zidgrad iz Idrije pa je v letošnjem letu gradil tudi gozdno cesto v Kotljah, kjer pa gradnja še ni v celoti zaključena. Poleg te ceste se je gradila, oz. obnavljala, tudi cesta Močilar - Zgaga. Dela je izvajalo GG Kranj, ki je cesto nasulo in uredilo propuste ter jo tako usposobilo za tovarni promet. Gradili smo tudi na področju elektrifikacije in sicer je Elektro Kranj postavil nov daljnovod v dolžini cca 2 km ter nov transformator na Mravljevem griču.

S posebno pozornostjo pa smo spremljali tudi adaptacijo šole, ki se je pričela že med lanskimi počitnicami. Adaptacijo so izvajali razni obrtniki pod vodstvom SGP Tehnik Škofja Loka. Investicijska vrednost obnove znaša cca 1,6 st. milijard din. V kletni etaži je urejena kuhinja z jedilnico, kotlovnica s pridano deponijo in obnovljena dvorana. Urejene so tudi sanitarije za javnost. V pritličju sta urejeni dve učilnici, pisarna za učitelja, garderobe, sanitarije, večji predprostor za razgibavanje in stanovanje za učitelja. Najbolj smo veseli centralnega ogrevanja, saj ne bo več treba prenašati drv od peči do peči, pa še vsi prostori bodo ogrevani. Veseli smo tudi nove strehe, veseli smo vsega novega. In to veselje se je kazalo v nas, ko smo 28. avgusta slovesno otvorili prenovljeno šolo. Posebno mladi smo veseli, da smo zopet dobili dvorano - prostor, kjer se lahko srečujemo, kjer lahko izvajamo svoje aktivnosti. Vsi pa smo hvaležni vsakomur, ki je vsaj z dobro besedo pomagal, tako pri razširitvi ceste kot pri obnovi šole, saj vemo, da brez splošne družbene pomoči ne bi mogli doseči vsega.

Zdaj je tu jesen - taka kot vedno - pa vendarle nekoliko drugačna. Utihnili so kravji zvonci,

tihoto trgajo le klici orlov, ki krožijo okrog, od vetra in strel skrivenčenih macesnov. Hladni severni vetrovi so nam pred dnevi prinesli že prve snežinke. Hitimo še z zadnjimi deli pred zimo. Graditelji novih, nadomestnih hiš - teh je preko 20 - še v mrazu hitijo, da bodo hiše čimprej dograjene. Kajti - kmalu bodo tu meseci, ko bo najlepše sedeti na topli kmečki peči in zreti skozi okno v snežinke, ki padajo iz neskončnosti in pokrivajo zemljo kot bela poročna obleka najlepšo deklico. In v takih trenutkih začutim nekje globoko v sebi, da je neskončno lepa moja vas, posebno lepa zame, ki me je mestno življenje po štirih letih spet prignalo na zeleneče obronke svojega doma.

Andreja Peternelj

UPOKOJENCI RAZSTAVLJAJO

Društvo upokojencev za Selško dolino ni najbolj aktivno. Vzrok temu je vsekakor oddaljenost posameznih vasi in zaselkov, ki so raztreseni po celi Selški dolini. Težko je najti primeren in ustrezen način organiziranja stikov in sodelovanja med člani na tako obširnem področju, s preko 700 člani. Društvo ima v upravnem odboru toliko članov, da zastopajo celotno področje po naših vaseh. Izmed teh članov imenujemo poverjenike in preko njih obveščamo ostale o vseh akcijah, ki so se predvidevale v določenem obdobju. Tako je od poverjenikov veliko odvisno, kako so člani obveščeni in koliko bo predvidena akcija uspela.

Razne akcije in delo v društvu pa smo letos pričeli določati z letnim planom, ki se običajno sprejme na letni konferenci. Tako smo med drugimi nalogami

za leto 1983 tudi določili, da organiziramo razstavo ročnih del, s katerimi so pokazali, kaj najraje delamo v prostem času.

Da bi med člani imeli čim več stikov in sodelovanja, smo v mesecu januarju organizirali pohod na Ratitovec. Tega pohoda se je udeležilo 36 članov. Zaradi večje zahtevnosti poti se je na Ratitovcu zbralo 29 članov, ostali pa so ostali v naravi in v vasi Prtovč, tako da smo se popoldne zopet skupaj odpeljali v dolino.

V mesecu avgustu in septembru smo izvedli že vnaprej določene tri izlete, in sicer v Logarsko dolino, Kumrovec - Zagreb - Čateške Toplice ter dvodnevni izlet na otok Krk. Izletov se je udeležilo 170 članov in po pripovedih nekaterih je bilo na splošno lepo in bili so zadovoljni.

Pri razgovorih s člani o name-ranih akcijah v letu 1983 so se mnogi navduševali za organizirane razstave. To nam je dalo upanje in smo takoj navezali stike z Muzejskim društvom v Železnikih zaradi uporabe galerije in prostih terminov za postavitev razstave.

Po informacijah, ki smo jih dobili, so bili poverjeniki na sejah seznanjeni, da bo možno razstavo pripraviti v drugi polovici septembra. Časa je bilo še zadosti in tako smo meseca avgusta pričeli zbirati izdelke. Vsak razstavljalac je sam prinesel svoje izdelke v poslovni prostor društva, kjer smo jih vzeli v evidenco.

Dogovorili smo se, da vsak svoje izdelke označi s svojim naslovom. V kolikor pa je izdelek za prodajo, naj ta vsebuje tudi ceno. Prodane izdelke naj bi se dvignilo ob koncu razstave ali ob uradnih urah, to je v ponedeljek dopol-

dne.

Otvoritev razstave je bila dne 24.9.1983, trajala pa je do 10.10.1983.

Na razstavi je sodelovalo skupaj 31 članov, od tega je bilo 21 žensk in 10 moških, ki smo pripravili skupaj nad 130 izdelkov.

Udeležba na razstavi je bila zadovoljiva. Največ zanimanja pa je bilo za izdelke, ki se uporabljajo po kmečkih domovih. Med te spadajo razne pletene košarice, krparji za krompir, kosišča, brezove metle, hišice za kraljenje ptičkov in drugo. Videti je bilo tudi mnogo ženskih ročnih del, od majhnih do večjih prtov, kljekljanjih ali v raznih drugih načinih izdelave. Tudi nekaj gobelinov in slik na olje in v pastelu je bilo videti. Razstava kot zaokrožena prireditev upokojencev je v glavnem navdušila vse, ki so si razstavo ogledali. Med obiskovalci razstave je bilo tudi mnogo mladih. Še posebno veseli smo bili obiska mladih pisateljev iz Osnovne šole Prešernove brigade v Železnikih pod vodstvom Martine Sedej, ki so jih zanimali izdelki na razstavi in naše delo v društvu. Upam, da se bomo na podobnih prireditvah še srečali.

Zahvaljujemo se vsem, ki so sodelovali na razstavi in tistim, ki so pomagali pri sami ureditvi.

Zahvaljujemo se Muzejskemu društvu v Železnikih in Turističnemu društvu v Železnikih za njihovo pomoč z raznimi rikoviziti, kar nam je olajšalo delo pri pripravi razstave.

Matevž Jensterle

DVA NA SKUPNI POTI

Člane likovne skupine ISKRA Železniki smo bili doslej navajeni spoznavati na skupinskih razstavah le po nekaj del posameznih ustvarjalcev. Z razstavo Lojzeta Tarfile in Jožeta Gostinčarja je podana nekakšna sprememba v občasnem predstavljanju slikarskih dosežkov posameznih članov likovne skupine. Videti je, kot da so se posamezniki odločili za samostojno predstavitev svojih del. Morda v skupini ne pridejo toliko do izraza ali veljave ali se izgubijo v kvantiteti, v ka-

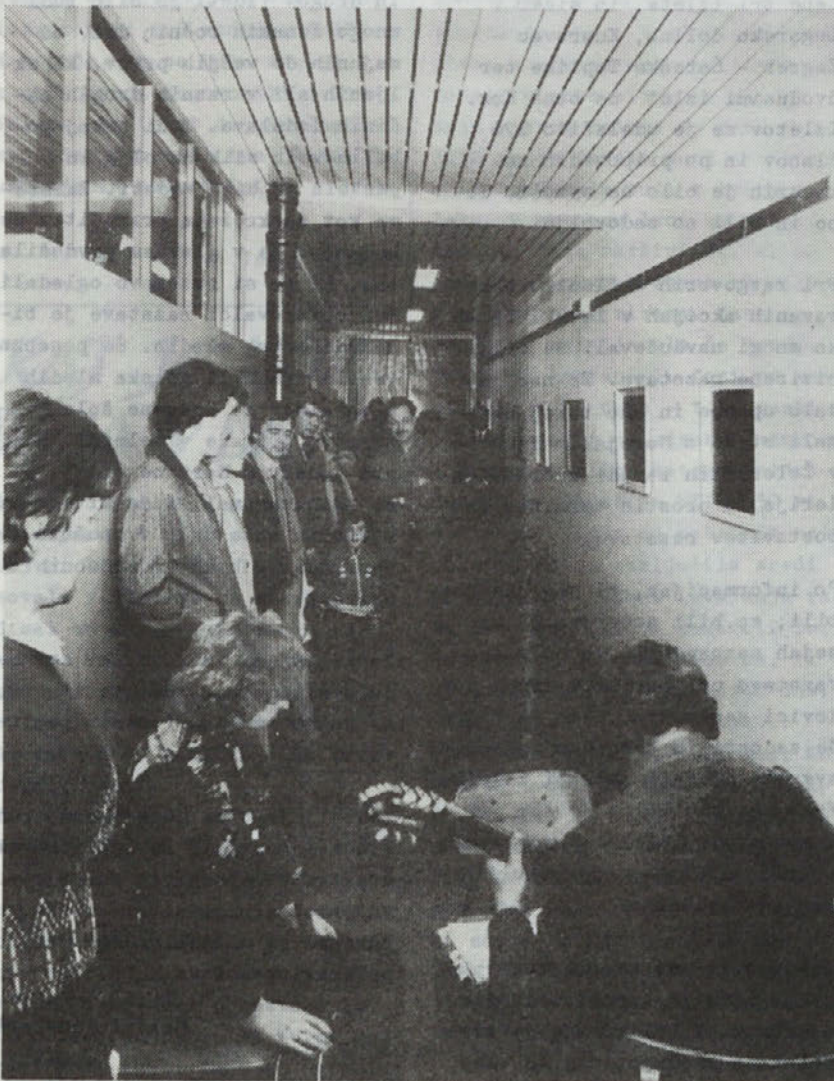
teri ni mogoče opaziti posamičnih vrednostnih dosežkov, ki ostajajo zabrisani v skupini, medtem ko je na razstavi enega ali dveh slikarjev možno pokazati nekaj več.

Za Lojzeta Tarfile in Jožeta Gostinčarja je ob pričujoči razstavi zelo mikaven podatek o skupnem delu, o skupnih sprehodih v naravi in o skupnem iskanju zanimivih motivov. Tovarištvo pri skupnem slikanju se odraža tudi v rezultatu - v slikah. Sorodna sta si tako po mo-

tiviki kot tudi v načinu slikarskega izražanja. Za oba je najbolj značilen motiv gozda kot zaprt in vase zaskrožen slikarski prizor, ki nudi možnosti skoraj ploškovne poslikave slikarskega platna ali še bolj slikarske ploskve takorekoč od zgornjega roba slike do spodnjega. Na tako oblikovanem prizorišču se slikarja spopadeta s čisto slikarsko problematiko. Ni ji ma več važna resnična upodobitev krajinskega izseka iz narave, ker je prevladala slikarska koncepcija slike. To se pravi, da gradita celoto slike kot koncept slikarskega izražanja v zelenih barvah z nemirnimi potezami čopiča in z iskanjem odgovarjajočega odseva svetlobe, ki spreminja osnovno zeleno barvo v drugačen ton. Pri Gostinčarju že opazimo težnjo za popolnejšim izrazom, ki ga doseže z dodajanjem rjavih in violetnih barv (temni gozd), medtem ko Tarfila pušča nekatere dele slik skoraj neposlikane, da lahko skozi proseva belina kot svetilna vrednost slike. Zanimivo je, da sta oba manj prepričljiva v slikah z odprto motiviko, to je takrat, ko slika široko odprto pokrajino s prednjim, srednjim in zadnjim prostorskim planom. Naj je to pogled na njive v ospredju in hribe v ozadju ali na gladino reke, povsod so opazne težave, s katerimi se oba slikarja srečujeta pri premagovanju likovnih problemov, ki jih prinaša s seboj tak odprt motiv. Toda tu sta zastavila svoja čopiča in od tu naprej ju bo vodila njuna pot k reševanju presneto težkih slikarskih problemov.

Predvsem je važno, da se tega zavedata in da od te poti ne bosta odstopila zaradi cenениh efektov in prilagajanju povprečnemu okusu manj razgledanega občinstva.

Andrej Pavlovec

1.7.1983 smo se na skromni slovesnosti poslovili od delavca in delavk, ki so odšli v zasluženi pokoj, in sicer: Dolenc Franca, Kavčič Mici, Egart Francke, Markelj Jožice in Šturm Marije.

Iskreno jim želimo predvsem zdravja in dobrega počutja v krogu svojih domačih. Želimo si, da bi se še večkrat srečali na raznih srečanjih v tovarni.

Nova rubrika

MOJ PREDLOG JE...

V uredniškem odboru smo se odločili, da odpremo v "Elektromotorju" novo rubriko pod naslovom "MOJ PREDLOG JE ..."

Osnovni namen nove rubrike je, da vsem delavcem omogočimo in jih vspodbudimo, da bi uredništvu posredovali svoje predloge, kako bi neko delo lahko drugače in boljše opravili v krajšem času, z manj stroški, itd. V mislih imamo vse koristne predloge v procesu proizvodnje, transportu, skladiščenju, organiza-

ciji dela, poslovanju, medsebojnih odnosih ipd.

Predloge v pisni obliki oddajte referentu za informiranje in izobraževanje v kadrovskem oddelku. Predloge bomo posredovali Komisiji za inventivno dejavnost, ki jih bo obravnavala in ocenila ter tudi predlagala ustrežno nagrado, mi pa jih bomo objavili v "Elektromotorju". Predlogi morajo biti podpisani z navedbo naslova stalnega bivališča.

Uredništvo

Vsako leto učenci 7. in 8. razreda obišejo Pokljuko, kjer je padel III. bataljon Prešernove brigade.

Po ogledu in razgovoru pišejo tudi spise.

ZMAGA MRTVEGA BATALJONA

"Vemo, svoboda je prečuden sad, ki ti ne pade v roke sam z drevesa. V vrhove strme, ki vihar jih stresa, sam moraš ponj, če rad ali nerad."

(M.BN)

Vojna, beseda, ob kateri človek v strahu vztrepeta in se zamisli. Koliko gorja, koliko krvi in nedolžnih življenj, da bi veliki nemšk! Rajh pokoril Evropo. Zavedni ljudje so stopili v partizanske viste in s puško v roki in stisnjeno pestjo prisegli, da se bodo za svobodo svojega naroda borili do zadnjega diha.

Žal so se med njimi našli tudi taki, ki so navidez delali za partizane, v resnici pa sodelovali proti svojemu narodu in se prodali sovražniku.

Jernej Hojan iz Vrhnik je bil dober komandant. Odšel je v Nemčijo na tečaj radio-telegrafistov.

Tam pa je stopil v zvezo z Gestapom in tako odšel tudi na tečaj Gestapa. Jernej Hojan se je vrnil domov, a postal je vodja vohunov. Bil je v neprestani zvezi z Gestapom. Postal je komandant Vojkove brigade in z njo tudi osvobodil Žiri. Seveda ni bil v nevarnosti, saj so nemškimi vojakom zabičali, da človeka v zeleni bundi in rdečih škornjih pustijo pri miru. Z osvoboditvijo Žirov pa si je še po večal zaupanje partizanov. Napisal je tudi načrt, ki ga je potem dal Gestapu. Na tem načrtu je bila tudi Pokljuka. To mesto so si Nemci izbrali za napad.

"Ko smo prišli na Pokljuko, je komandant z več kot pol bataljona odšel v vas Češnjico po potrebne stvari, druga polovica pa je ostala s komisarjem na Pokljuki. Bili smo utrujeni in tako smo kmalu pospali, razen kuharjev in straž. Ko so nam domačini pripeljali hrano, je bil med njimi tudi Obadov fant, ki je na začetku poti dal na voz tudi vrečo rdeče soli. Vrečo je strgal in v snegu se je zarisala sled. Obadov fant pa je takoj odšel domov, nato pa na Gestapo. Tu je povedal, da je opravil svojo nalogo. Toda Nemci so ga postavili za vodiča, čep-rav se je upiral, češ da je pot dobro označena. Vodil jih je tako, da jih do Pokljuke nihče ni videl.

Pri Lovčevem hotelu so se razdelili. Malo proč sta stražila mlada fanta, ki sta ob ognju zas-pala, tako da so ju Nemci dobili in zaklali. Tako so nemoteno prišli do hotela. Ker pa smo tudi partizani nosili bele pelerine, stražar pri hotelu ni spoznal Nemcev in tako jih je še opozoril, naj se zberejo v grupo, da ne bodo motili partizanov. Šele, ko so vrgli kapuce z glav, je spoznal Nemce. Ustrelil je dvakrat v zrak, nato pa zbežal in se tudi rešil. Tisti, ki smo bili budni, smo te strele tudi slišali, nastal je preplah in mi smo se tudi rešili, tam kjer Nemci še niso obkolili hotela. Naši borci so se prebudili. Nemški major jim je rekel, naj se predajo, na kar so borci odgovorili z ognjem. Tako se je začel boj. Bilo je veliko ranjenih in borci so že videli smrt. Ko so Nemci videli, da z bojem ne bodo uspe-li, so privlekli minomete in zažigalne bombe. Tako so iz hotela otresli sneg in ta je pričel go-reti. Borci so umirali v ognju.

Zadnji borci, ki so videli, da se ne bodo prebili iz hotela, so se objeli in zapeli Internacio-nalo. Ko so prvi Nemci vdrli v hotel, si je zadnji borec pog-nal kroglo v glavo. Tako je ju-naške smrti umrl cel bataljon.

Borci so darovali največ, kar so imeli - svoje življenje, smrt pa ni bila poraz, ampak zmaga mrtvega bataljona.

Barbara Benedik 8.d.

Francoski pisatelj Marcel Youhan-dean pravi:

»Če hočete ugajati ženskam, jim govorite tisto, kar ne bi želeli, da bi kdorkoli dejal vaši ženi...«

Francoski pisatelj Alphonse Kan (1808—1890) je trdil:

»Prijateljstvo med dvema žen-skama se prične ali konča z zaroto proti tretji.«

Ko je angleški pisatelj Somerset Maugham dopolnil osemdeset let, ga je nekdo vprašal, kako mu je uspelo, da je dočakal starost tako dobro ohranjen.

»Vsak dan sem moral opraviti dve težki telesni vaji.« je odgovoril Maugham.

»Kakšni vaji sta to bili?«

»Vsako jutro sem se moral spraviti iz postelje, zvečer pa spet zlesti vanjo.«

Vedno, ko imam prav, sem opre-zen.

Včasih je laže komu priznati na-grado, kot pa da ima prav.

Ne ljubim ljudstva, ki se ne more razdeliti na ljudi.

Uboga zemlja! Vse naše sence padajo nanjo!

Sledovi mnogih zločincov peljejo v prihodnjost!

Slab spomin generacije ustvarja legende.

Razumel bi mnogo stvari, če mi jih ne bi razlagali.

Sprejeti lovorjev venec, pomeni izdati format svoje glave.

Tudi žival m'sli. V človeku.

Ljubite svoje sovražnike. Mo-goče bo to škodovalo njihovemu ugledu.

Igralec mora kaj povedati tudi takrat, ko ima nemo vlogo.

Odkar se je človek postavil na zadnji nogi, ne more najti ravno-težja.

Raje ima napis VSTOP PRE-POVEDAN, kot napis NI IZHODAI!

GEORGE BERNARD SHAW

Ne stori drugim to, kar bi ugajalo tebi. Njihovi okusi so morda drugačni.

Ne upiraj se skušnjavi! Poskusi vse, a zadrži le tisto, kar nekaj velja.

Ne ljubi bližnjega kot sebe! Če se ljubiš, je to nespodobno, če se ne, je krivično.

Zlato pravilo je, da ni zlatih pravil.

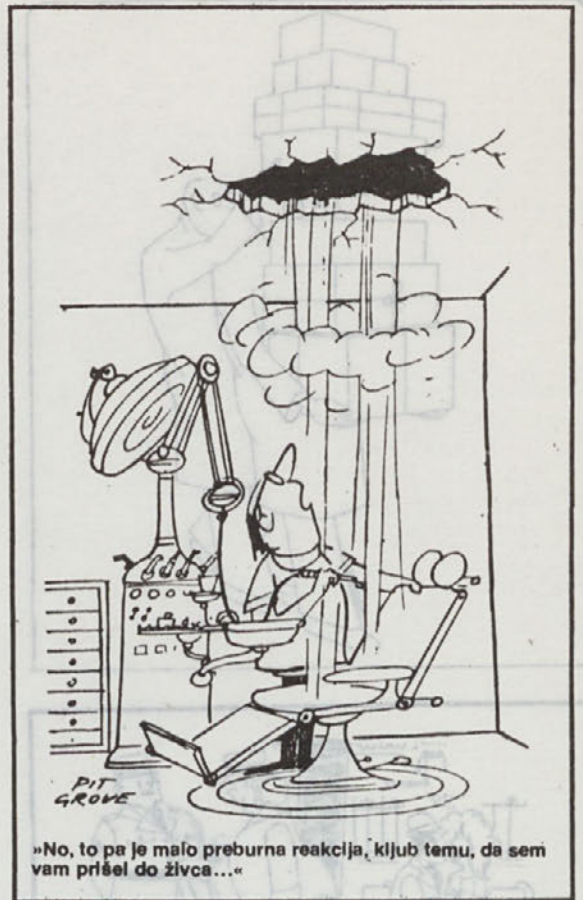
Vladanje je organizirano oboževanje.

Svoboda je odgovornost. Zato se je ljudje tako zelo boje.

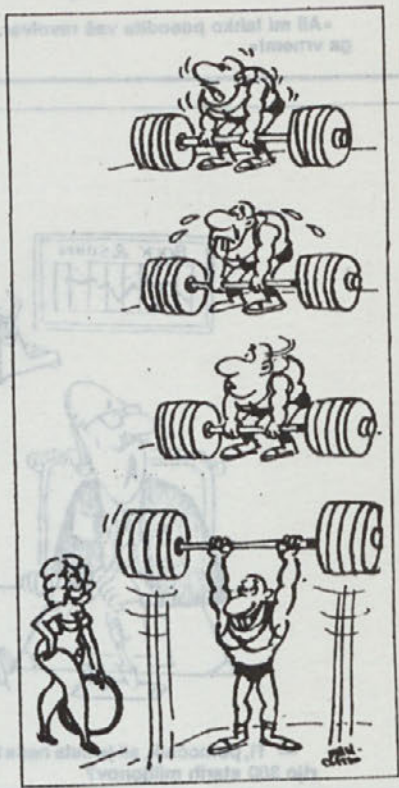
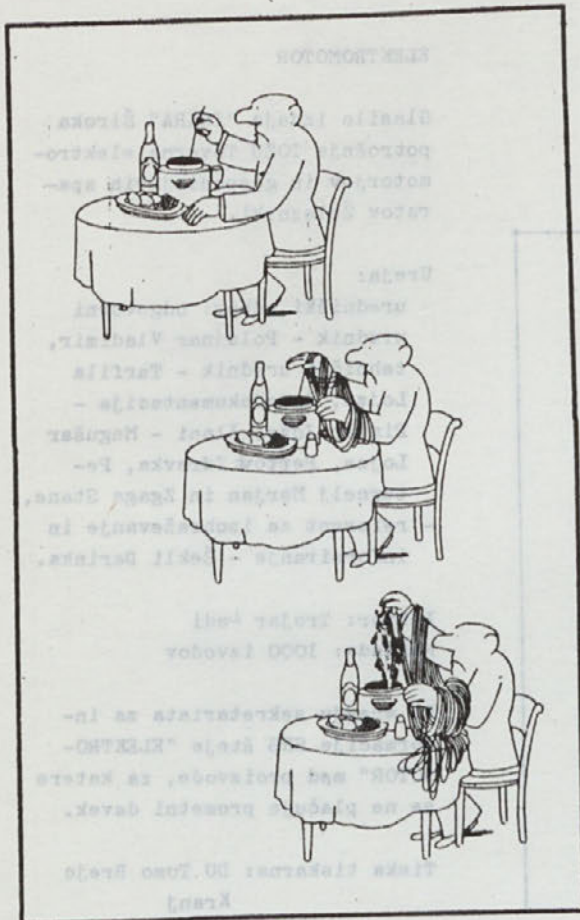
Ničesar ni brez pogojeno-sti: torej nič ne more biti svo-bodno.

Ta, ki more, stori. Ta, ki ne zmore, uči.

»No, to pa je malo preburna reakcija, kljub temu, da sem vam prišel do živca...«

AFORIZMI

LAŽ IMA KRATKE NOGE —
ZATO SE PONAVIDI VOZI V
MERCEDESU

••

NEKATERI VEDO ZA PRODUK-
TIVNOST SAMO TAKRAT, KO JE
TREBA USTVARJATI POTOMCE

••

NAJHUJŠA BOLEZEN CIVILI-
ZACIJE NI RAK AMPAK — DELO-
SMRDITIS

••

NAŠE CENE NE MOREJO BITI
ASTRONOMSKE — ASTRONOMI-
JA DALEČ ZAOSTAJA ZA GIBAN-
NJEM CEN

••

DAVČNA UPRAVA BI SE
LAHKO IMENOVALA TUDI —
ZAVOD ZA LOV NA MAJHNE RIBE

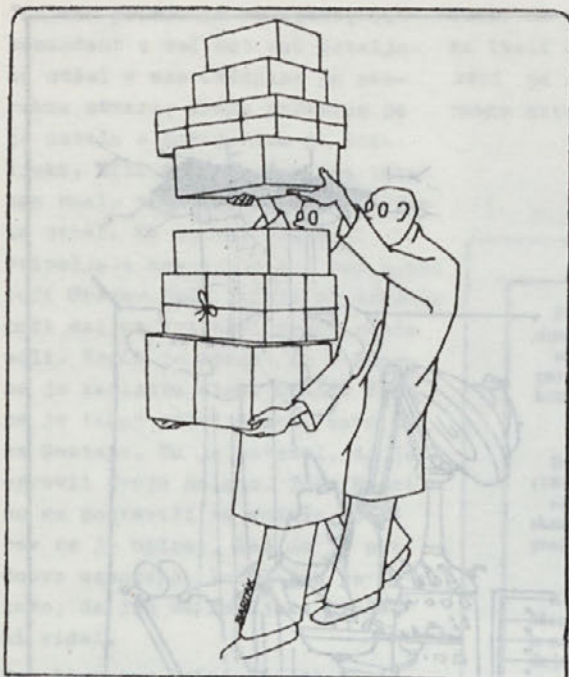
••

MERCEDES JE VELIK AVTO —
VENDAR NE TAKO VELIK, DA BI
NE MOGEL SKOZI LUKNJO V PA-
RAGRAFU

••

NEKATERI SE UČIJO PARA-
GRAFE SAMO ZATO, DA BILAŽJE
NAŠLI LUKNJE

Marjan Bradac
Celje

»All mi lahko posodite vaš revolver. Takoj vam
ga vrnem!«

— Ti, pomočnik, ali je tista naša tipkarica res zadela na loterijo 300 starih milijonov?

ELEKTROMOTOR

Glasilo izdaja "ISKRA" Široka
potrošnja TOZD Tovarna elektro-
motorjev in gospodinjstskih apa-
ratov Železniki.

Ureja:

- uredniški odbor: odgovorni urednik - Polajnar Vladimir, tehnični urednik - Tarfila Lojze, fotodokumentacija - Pintar Jože, člani - Megušar Lojze, Pertot Zdravka, Pernetelj Marjan in Zgaga Stane,
- referent za izobraževanje in informiranje - Šekli Darinka.

Lektor: Trojar Ladi
Naklada: 1000 izvodov

Po mnenju sekretariata za informacije SRS šteje "ELEKTROMOTOR" med proizvode, za katere se ne plačuje prometni davek.

Tiska tiskarna: DU Tomo Brejc
Kranj

